

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab exordio Imperij Arcadij & Honorij Augustorum, Anno Domini
CCC. XCV. perueniens vsque ad CCCC. XL. continet annos XLV. ita
dispositus, vt commodè sextus tomus à S. Leone Magno Pontifice Maximo
inchoetur

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 410. Innocentii Pap. Annus 9. Honor. 16. Theod. 3.
Impp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14566

nt. Sunt hili martyres passi Tarisi, quorum corpora auctoribus redempta atque Hippontem translata fuerant, quorum memoria in tabulis Ecclesie Catholica visus. Sed quod ad hunc opulentum & nobilem Leporium spectat cooptatum inter clericos Augustini; hunc illum putamus, qui ob claritatem nominis cum sanctitate coniunctam post Autelium allumpsum est ad prefecuram Ecclesie Carthaginensis: de quo lato loco dicti sunt. Sed ad corollarium appendicem adungamus, que & temporis huic, quo interius Romani timebatur Imperii, valde congruit.

Erenim abs Augustinus, cum audiret suos Hippontes ob ingreditum malorum metum in ergo ratione clemensiam refugisse, scripta epistola eos in redactavit: *Nunc etiam ei multis, quod morem vestrum de vestituus peripetias facitis: ad quam misericordiam, cum praesentis vestis, vos exhortatio sum, & nunc exhortor, ne vos vintatis & pigros faciat contraria vestris mundis, cui talia videntur accidere, quanta Dominum & Redemptor vociter, qui mentiri non potest, ventura predixit. Non solum ergo non debet manu facere opera misericordiae, sed etiam decreti amplius quam solet.* Sic enim ad loca munitionis Augustinus resurgit, qui ratiocinio dominus vestit contra pietatis immurem: *Si corda Christianorum quanto magis sentiantur mundi huius ruinam crebrocentrum tribulationibus propinquare, tanto magis debent bona, qua in terra recedere desiderant, in hexagono celestis impigra celeritate transire: ut si aliquis humanae eis accidenti, gaudet quod de loco ruinoso emigravit: si autem nihil taliter fuisse habebat, non contristetur, quia quotidie invitum, immortale domino, ad quem venturus est, bona propria comendatur.* hec Augustinus, his quidem temporibus, quibus Vrbis & Orbis excidium timeretur, accommodata scribit ad suos.

Hoc eodem anno, isdem Confusibus tradit Caffiodorus b. Wandalos Hispanias occupasse, quod & S. Profer & aequo confirmat. Hos enim introduxit esse in Hispanias a Constantino tyranico per Cosmanteum filium aduersus Dardum & Verrianum fratres, cognatos Honorij Imperatoris, qui Hispanias tutabatur, Orosius tradidit. Quibus occisis, in primum date sunt barbaris Hispanias deprandenda. Per quos barbari parvulae fuisse claudit Pyrenei reliquias barbaris, qui in Gallis erant, idem Orosius testatur, homo Hispanus res patras non ignorans. Prater Wandalo, Alanos quoque, necnon Sacuos in Hispanias ingrediens esse, Iudorius affirmat. Hi vero sic inter Hispanias partim sunt: Alani Lusitaniam & Carthaginem promiscuas: Wandalus autem, cognominatis Siling, Baeticam pertinet. Hispani vero per ciuitates & castella refulsi barbaris dominatibus se subiungunt. In Hispania Guadericus primus Rex Wandalorum incessus, regnans in Galicia partibus annis sexdecim. Quomodo vero idem ob vias Ecclesias miserabilis obitu diem clausit extremum, suo loco dicimus.

Quam autem graue dispendium passa sint Hispaniarum Ecclesiae ex huiusmodi incertitudinibus, accipe ex verbis illis sancti Augustini ad Honoretum confidem, nunc Episcopo harum perfectionum tempore fugacium esset, vbi post alia: *Non enim quisquam est, qui dicit inimicos inuenire oportere, nisi iam non fuerint, quibus neceesse sit migrare.* Ita quidam sancti Episcopi de Hispania profugaverunt, prae pluvia partitione sua leprosos, partim percepitos, partim infusos consumpti, partim captiuitate dispersi. Sed multo plus, illa mensestibus, propter quos manerent, sub eundem periculis densitate manerant. Et si aliqui deseruerint plebes, ita: hoc est, quod dicimus fieri non debere: neque enim tales docti auctoritate divina, sed humano timore decepti, vel timore sunt victi, hec Augustinus.

Sed unde de calice ira Dei Hispani infelicissime potari intererunt? audi Saluanum Massilienensem, eiusdem etatis, haecque pro oculis habentem, Episcopum. Ipse enim pluribus prosecutus Gallorum sceleris, quibus quinam in le concitarent indignationem, itox hinc de Hispanis f: *Quid Hispanias? nomine vel edent, vel maior forsan via perdiderant? quae quidem celestis tri etiam si ab aliis quibuslibet barbaris trahidisset, digna tamen flagitorum tormenta tolerauerunt.*

Annal. Eccl. Tom. 5.

paratus impetravit. Sed accepta hoc ad manifestandum illi impudentie damnum suum, ut VV. andalusi portosimum, id est, pacifici barbaris trahenderentur. Depreciter in illa Hispanorum captivitate Deus offendere volunt, gloriantur & obsecrari libidinem, & dispergete castritatem, cum & VV. andalusi ob solam maximam pudicitiam subnegaret. Quod enim? Numquid non erant in omni orbis terrarum barbari fortiores, quibus Hispani tradenter? nulli ab eis que diuiso, immo (ni fallor) omnes: sed ideo informisimus hostibus concreta tradidit, ut offenseret felices, non vires violere, sed cauere, neq; nos tunc ignavissemus quorundam hostium fortitudine obriri, sed sola virtutum nostrorum impunitate superari. ut vere in nos venerit dictum illud, quo ait: Secundum immunditas stas & secundum iniquitates satis feci illi, & aucter faciem meam ab eis. Ecce, inferius vero: *Quid inquit? prodebet noster praesagiatu illi, religiosis nominis potest?* quod nos Catholicos esse dicimus: quod Fideles esse videntur, quod Gotos ac VV. andalusi heretics nominis comprehensione despiciunt, cum ipsi heretica primitate visimus? Ita spicilegium novis dictior illud: *quod in lege subuentos dixit sermo domini: Quomodo dicitis? Sapientes sanuini, & lex Domini nobis carnem est? Nolite inquit confidere in verbis meis, dicens: Templum Domini, templum Domini, templum Domini. Quoniam si beneficioris via restras & flua vestras, & aduenia & papillo & vidue non feceris columbam, neque sanguinem inimicorum effuderis, in loco hoc habuisti vobis sicut, in loco isto a secundo iugae in seculum. Quia vitis offenditur, quod sis illa non facies, superflua nobis Catholicis nominis praesumptione glandulam.* hec Saluanus, qui prosequitur ita pluribus.

IESV CHRISTI

Annus 410.

INNOCENTII PAP. HONOR. IMP. THEOD. 3.

Annus 9.

CVR. TRA-
DITI
VVANDA-
LIS HISPA-
NL.

I.
Varani
Varani
Varronis
CONSULES
ANNI HV-
IVS ABOLI-
TI.

h Saluanus.
derello ta-
dicio L. 6.

TERTULLI
CONSYLA-
TVS SPV-
RIVS.
i Zef. L. 6.

i Oros. lib. 7.
cap. 42.

II. Sed magno plane Dei consilio permisum est, ut lumina rerum proditorie ad Gentiles iterum defertur, quibus & iam victor barbarus ipse fauere, necedat in omnibus patrocinare Alaricus: ut ex hoc magis vanas superstitiones imbecillitas, inanis que ac falsus prout deorum cultus arguerentur. Nam cum aduenire videatur tempus, quo idolatria in integrâ restituenda fore, & ipsa Christiana religio obruenda, confirantibus barbaris atque Gentilibus, ipsorumque dies corporis fidentibus, atque respondit maxima pollicentibus: restiente vicino Deo, ut humus vento, omni ipsorum cōsiderium dissipatum est, vires irrita, casaque penitus vanâ deorum promilla redditia sunt: quin barbaros ipsos, quos sibi Gentilites conciliaverunt, sui mox vltore fecelerunt.

III. Atreget ferient ex huic temporis scriptoribus iam reddamus. Ait enim in primis Sozomenus: Cum igitur Alaricus Rex Gothorum, legatus per Episcopos quo dām, facta binae rei pietatis (de qua quanto superiori dictum) praefatus esset: Romanum reverens, ciuitatem oppugnat, & Post ex altera parte expulsa, cogit Romanos, ut Proculum Attalum & his tunc temporis Praefatum, sed Arianum crearet Imperatorem. Gentilium factio id perfecit dolorum cultorum: in quorum manu cum Praefectura Urbana esset, hanc tantum fuit virum ipsi Christianis, qui Rome erant, ut virtus tyrannum & medio tollerent, & obdidentem Verbum Gothorum exercitum superarent. Sed quid post hac subdit Sozomenus, referimus:

VII. Romani igitur ad aliud Imperium translati, constituta verius que exseruit Dux Alaricus, & foro eius maritus Attalus plus Praefectus eorum, quos Denebites appellant, de aliis vero magistrisibus ita dispositum est: nam propter Consulatum (ut diximus) Tertullum collatum, Valentim (inquit Zofimus b) qui presul Dalmatia legioni, tradita etiam milite posse Alaricum prefecit: Lampsacus autem creatus Praefectus Praetorio, superstitionis, si quis alius, addicitionis, ad quem exstat de Faro aquae fortuna sancti Augustini & episcopi, quaelibet a mathematicis iuriis incepti studiis donuerit. Hisvero delectis primioribus magistrisibus, habebit Sozomenus: Attalum post Senatum constituta, orationem habuit prolixam & splendidè elaboratam, quam Senatus promulgebatur, se patria omnia illi conseruabant, & Aegyptum in super & vinerunt Orientis Imperium Itali subiecturum. Addit his vero Zofimus d, & scilicet Gentilis: Ceteri Romanorum magna letitia fruhabant, qui & alios magistratus Republica recte gerendis peritos nati sunt, & insigne ex Tertuli Consulii ratiocinio voluntate caperent. Solam illorum familiam, qui Anticy dicuntur, mercedebat ea, que publice vineris conducere videbantur: quod sol omnium, prope dixerim, dantibus possident, felicitatem publici per molem ferrent, ita quidem Zofimus Ethnicus de Christianis omnium nobilissimis, erga Deum atq; Imperium fideliissimus, de quibus saepe superius mentio facta est. Adiateratos quidem hos huius praefumptionis fcales, maxime ipsorum laudi cedit, quod criminis eidem Zofimus deorum cultor conatur adscribere. Quozero hac fuerint consecuta, sic idem Zofimus narrat e:

Cum autem Alaric uero Attalo recte consenseret, ut mediocre copias in Africam & Cartaginem mittent, earumque opera Heraclianus derogaret Imperium, ne per illam aquaque partes Honarij defendant aliquod impedimentum rebus infinitis accederet: Attalus enim modis administracionis nihil facere, sed eas pessimè amplificare, quas ei rates facerent. Itaque persuasus extra paginas & Cartagine rotula que poterum Africa non Domnam nutrit, qui cum barbarorum copias, quae ducebat, faciliter potuisse Heraclianum Imperio decere; sed Alarici consilii possiblitas, Constantino in Africam nullis Imperiorum tradit, nullis idem cura eo copias ablegatis: quia ab exercitu Heracliani mox dum suis interfecus est: quod etiam idem auctor infectus subdit, suffitius Attalum incusans, quod mox Alarici minime paruisse. At quid peccauit Attalus (appello te ipsum) si responsum deorum tandem potius, quam barbari consilii extinxerit? quis, corrum, quae dantur hominibus, non ducat humanis omnibus, preferenda esse diuinam: sed plane iniurias fecerit, cogitis Zofime succumbere veritatis Imperio, atque fateri, non nisi fallacias, utque ad decipiens miseros mortales deorum fuile responsa. Porro eadem, que Zofimus, ha-

bet quoque Sozomenus de Attalo deinde responsum omnibus vatum: sed quem Zofimus Constantium missum in Africam, Conflantem pte nominat, de quo illa subdit: *cum ita que Conflantus ex vatum sententa Cartaginem adiungisset, Attalus vero vado mente captus fuit, ut ne dubitate quidem dignatur, sed plausib; persuadet eis, se Afros iam secundum prædictione vatum habens fidulitos. Itaq; Raivenam versus (vbi erat Honorus) expeditum mouet.*

VI. Similatque igitur Ariminum vna cum Romensem karborum exercitus peruenire nuncleatur: scribit ad illam can ad imperatorem Honori, & legatus ipsius, illi, qui sub ipso maximo dignitatibus fungebantur, declarat se illum liberem in regia conformati esse recipiatur. Attalus vero se Imperi conserton admisum esse negat, sed indicat Honori, ut vel insulam, vel locum eligat, quem velle, in quo priuatum degat omni Imperi cultu deposito, in eo cardine cum res veriantur: ut & nauem habere paratas, si forte necessitas cum abangare cogret ad stratis filium: ex impreno sub sex signis circiter quatuor milia militum ex Oriente noctu Raivenam appulerint, quibus illa maxima escusaria committetur: quod indigenarum militia proceduntur ad proutdum mittere, hancipie: eadem quoque omnia Zofimus exequatur, nisi quod in numero miliorum ex Oriente militum à Sozomeno multum discrepat, cum affix militum legiones ad Honori militias, militesque in eis numero quadraginta milia. Curis rei causa Honori Raivena confiteatur, de quibus verum Africarum statu nuncitur, de quibus idem Sozomenus:

VII. Interea temporis Heraclianum, intercessu Conflante, vigore constitutus in portibus & littoribus Africae, & mercatorum navas Romanas præcipit vexat. Ex quo cum fames Romanus invaderet, illi habeat relectos mittunt ad Attalam. Ille vero cum bacis militum videbat remedium, Ronianum reverus est, quasi cum Senatu de hac re consilfatur: fome interum in tantum mandat, ut carnes pro frumento viterentur: & nonnullos etiam carnes humanas gressu sufficerent. Hac de dira fame Sozomenus. Adit ad hæc Zofimus b, tunc temporis Röma in Circenitibus exhibitus ex more spectaculis, populo fame tabescere, illud conelamatum rufile ad nouum Imperatorem: Pretrum pane carni humana, & quidem his contentu scribit S. Hieronymus ad Principem di Roma, ubi ait: Fome perit, antequam gladio: & vix pauci qui caperentur, innuit sunt, ad nefando cubo eripi epiurientibus rabies, & sua macies membra lanerent: dum mater nō patet latentes infanti, & suo recipi vtero, quem paucis ante effuderat, hæc Hieronymus.

Huius quidem famis tempore egregium eniuitur virutem Lete clarissima feminam, quae cum prædibus effeti de bonis suis alebari pauperes, at Zofimus, cuius hæc sunt verba k: Complaria autem cibum suppeditabat Leta, Gratiani quando in Principiis communis, enique mater Zofimena: quippe quod Ihesus ei apparatum regi meni præparabat: & Theodozio misericordia confessit, non pauci, qui carna mulierem erat humanam, ex eam domo amorem solubantur, hæc Zofimus. Sed nonnulli reuocati potest in dubium, quod de nomine habet feminam alienis pauperes. Etenim si que tanta esurientibus præstvit, vere fuit Gratiani olim vxor: cum nonnulli seme cum coniugio obligatum conster, nomen quidem vxoris eiusdem denuo Auguſte, non fuit Leta, sed ut haber Ammannus l) Flavia Conflantia dicta filia posthumum Conflantii Imperatoris. Quod si Leta nomine Romana feminata præfuit: vixit quidem his temporibus Romæ generis claritudine nulli secunda, & opum abundantia, sed magis religione Christiana coruscua Leta filia Albino clarissima viri, de qua superius dictum est, numrum fulle fæcta Paulæ, vxorem eius filiæ Tokorij, ad quam exstat fæcti Hieronymi in epistola de institutione filie, nempe Paulæ Iunioris ex reprobatione martyris nata, & Deo dicata, quoniam fortasse præficia sancta Mater venturi Virbis excidit, ad amitam lundam Euochiæ virginem in Palestina ante transiit. Cui, in tuto filia collocata, quid reliquum fuit, nisi ut paternas diuinias a maioribus longa serie successiois auctas atque reconditas, ne fierent præda barbaris, per pauperes in celum transferret. Post famem vero pellent fecutam esse, Zofimus n tradit his verbis: *quoniam*

quem am illud ut malum sanando remedium, iamq; cuncta venia
tris iudea facilius defecant, iudicem (ea confessionea erat)
peccati canit, datur, onerisq; plena cadaveribus erant. Ciamq; non pos-
sent extra Vrbem secessi cadaveres, quod omnem exitum hostes ob-
gravarent: Vbi ipsa mortuorum sepulchrum erat: adeo quidam, vt
aliqui erant solitudo in Vrbe foras, si que nudi fuerit alimentorum
penitus, vel exstinctum, et ad eum ibus odor ad infusca corrumpe, sicut
vix corpora sufficeret, hec Zolimus.

At quis, rogo, in has rediget angustias Vrbem nisi Gen-
tilium factio Icelerata? vt plane de ipsius argumento, qui
cladens Vrbis adsererentur Christianis: cum ex deorum
falsis respondit haec omnia factitata, ipse (vt vidimus)
deorum cultor Zofimus compulsus fuit confecti. Sub-
dit vero post ista Sozomenus, Alarius quidem fidelebat, vt
gangeret, & barbari aduersi Heraclianum mortifer: sed Sena-
tus & Attalo videbatur non oportere concordi barbari Africae. A-
lancus igitur, qui hac hacten cum exercitu laborabat, vt ci-
uitates Italie subditas Attalo redderet, ob contrarium re-
rum eventum, Deo sic disponente in Attala comonutus,
cum ab Imperio abdicandum curat, em gestans ita Zofim-
us narrat: Itaq; Alarius resp. exemplum suum excipiens, ex-
tra vicem Arminium, in qua tunc moravatur, produxit Attalum
disidentem ipsius, & exiit purpura, acque bus ad Honorem Prin-
cipem misit. Attalum in omnium oculis ad priuationem vita condito-
nem rediget: apud eam vna cum Ampelio filio retinetum, donec
pac cum Honorio constituta, vita ficeretur, tunc imperialis. Pla-
cida quoniam oras Imperatoria apud Alariolum manebat, vicem illa
quidem oblati modo quidem impensis, stat tamen, vt omni honore
cultus regi fruierat, haec eadem de abrogatione Imperii
Attali Sozomenus habet.

At quid post haec Attalo exauktorato accidenterit, Orosius
dicit, ubi primum ista in eum b: Quid in inferius Attalo loquitur, cui occidi inter tyrannos honor, & mori lucrum fuit? In
hoc Alarius Imperatore facto, infecto, refecto ac defecto, circa hos o-
mibus pene quam dictis, minimum rite, & ludum spectauit In-
peri, & paulo post: Attalus itaque tamquam in ore tropyri simu-
lacrum, cum Gorius viqu in Hispania portatus est: vide defensor
nevi, incerta mobili, in mari captus, & ad Conflavium Conser-
vatus, deinde Imperatoris Honorio exhibitus, truncatus manu, vita re-
fusa est, haec Orosius: sed ita post annos plures accidisse, fui loco dicimus. Subdenda his modo sunt fæctiones
hoc anno, de illis, qui relicto tyramo rediuerint ad castra,
ad Honorig Augusto promulgatis, atque in primis quam
Februario mense lanciunt has verbas:

De his, qui tyrannis presumpti sacramenta fleti, ad no-
strum Imperium redierunt, haec voluntus esse sententiam: Ut quos
inter incedit a tyrannis assumpte fidei punitio renovaret, ordi-
nem & fructum multe non auittant. His vero quibus Letam rege-
nicipietas desiderationis indixit, soluta cingulo, matricula con-
uenit absolu: ita ut quae per reverentia forma custodiatur, ne
redire ei ad proximum mulierem licet, quia alia militandi gena ele-
gent. Datum prid. ad Febr. Rauen. Varane Conf.

Mense vero Augulti sic de isdem:

Liberata Republica tyrannida iniuria, omnium criminum rea
relaxari presumpsi. Dat. V. 11. Id. Ang. Rauen. Varane V. C. Conf.

Ex his & rerum gelastum tempus perficie inturni dar-
tar, quoniam scilicet tempore Attalum in ordinem redi-
ctus fuerit.

Quod autem idem Honorius Imperator expertus el-
set populos Africanos de Republica optime meritos in re-
pellendo & inflectendo eos, qui ab Attalo miseri fuerant, de
suum bene meriti dignum exultavit & quoniam brevem ad
Macrophiu in Africa Proconfusilem pro eiusdem ita reiecti-
plicet:

Confidantes Africa denotionem, vixque in initium fisionis
quinte vixit a reliqua, qua tam ad Arcam sublimum potestatis,
quam ad largitiones pertinet, relaxari presumpsi. Privata quoque
qui rei debita similes relaxamus, ac ut absoluta, quibus debita pu-
blica continentur. Datum V. 11. Kalender. Iul. Rauen. V. C. Conf.

Inter haec autem, cum tot tantisque turbis agitur
Occidentale Imperium, Theodosius Imperator, ne in
Orientem furor barbaricus infunderetur, iussit portus &

littera omni vigilantia custodiri. Exstare ea de re eius referi-
ptum ad Anthemium Praefectum Praetorio Curatorum
Imperi, cuius arbitrio cuncta disponebantur, his verbis
editum est:

Omnis stationes naevium, portus, litterae, omnes ab officiis prouin-
ciarum, abdita quietem loca, & insule, sua magnificenter dispositio-
ne, solerti custodiuntur indagine: nullus veluti, vel clavis, vel a-
perio, vel etiam occulto nostri poissim Imperi regiones irretere, qui
non aut interrecte prohibeatur obvia: ant eam accesserit, illico te-
metur; nisi facies apices a domino patrum meo Honori ad me per-
ferte, apertissima ratione monstrauerit, cum eadem diligentia ob-
seruando, vt si ad aliud quicquiam a memorata Princeps dixerit
habere officium, pettorio * detento, facie littera a eam omnibus char-
tis signata ac mean clementiam transmittantur. Hoc enim & ty-
rannici favoris, & barbaris fertiaris occasio persuaderet, & inter me
domini, & patrum meo Honori vires recurrerent ad
monitione convenienti. Dat. 8. Kalend. May. Constantinopolis, Varane
V. C. Conf. haec Theodosius. Sed iam que reliqua sunt pro-
sequamus.

Conferuntur planè fuit animo deorum cultores Ro-
me, cum res Attali Imperatoris sui collapsa penitus in-
teruerunt, qui falsis oraculis adeo magna de eo conceper-
ant. Par quidem fuisse, qui se à dies intelligerent esse de-
ceptos, eisdem omnino remittere nuncium, atque ab im-
pietate ad vere religionis se cultum transferre. Sed licet
humiiliati, non lunt compunctione factumque, vt qui ad-
missi feleris nulla affecti sunt penititudine, eudem Alaricu-
m quem in patricium admodum carperant, & perpetrati quo-
modo id accidet, Sozomenus narrat his verbis: Haec res
haud modi etentum suje fortissima, haud medocris dolerent tum
Pagan, tum illi Christiani. Qui Arianam fecerantur heretici. illi
enim, duca coniunctura ex Attalum proposta & priori educta-
tioni, prout exscimabant, illam palam paginissimum amplecu-
ram, & ipsi tempore patria refutacione & ferias & victimis. Illi
vero se primitur in Ecclesiis, scitis tempore Constantij ac Valentij,
ratus consecutus arisit atque si quidem ille firmatum contineret
inspirationem: propterea quod a Sigerio Gorbutan Episcopo baptizatus,
& ob id cum ipsi vnuersi, tum in cimice Alarico carissimum esset.
Non multo post autem Alarius cum venisset ad Alpes (locus hic est
plus minus sexaginta statu Rauenni distans) cum Imperatore de pa-
ce communicavit.

Sarus autem quidem, nomine barbari, sed in rebus bellicis ege-
rie exercitatus, qui circiter trecentos solos, omnes tamen strenuos ac si-
deles, secum habebat: cum Alario ob priorem sumulata suspectus es-
set, confederabat, sive nequam utile fore inter Gotbos ac Romanos
percussa fuderat: ideoque repente cum suis irruens, nonnullos ex bar-
baris interfecit. His igitur & metu finali & tra precitis Alarie, ca-
dem via reverentur ad oblationem videlicet Vrbis, eadem quoque de Saro Zofimus, cunis historia fine carens hic definit.
Subdit vero Sozomenus: Reseptus Alarius, Romani oblatione
capta.

At quenam haec, & quibus ista proditio? Egnatius ex
Prokopio, & gelis ferientem acceptum le referre testatur,
cum ait g: Afia autem barbarica contra Vrbe traditur in biunc fer-
me modum, quem Prokopius solum ex omnibus, quos legi, tradat: vi
miror ab interprete velut totum disfusulatum, vel cum in multi-
lum Grecam codicem inuidet, nam animadversum. Ille igitur in
hanc sententiam: Objecit Romanus Alarius tam biennium
nec Honorius, qui Rauenes desiderabat, aut ferre suppedita poter-
at, aut audebat. Nam cum nihil minime, quem de Vrbe salutis
solutus esset, Stilichon interfecit, ducens exercitus minime pra-
secerat, qui rora aduersa Gotbos ministret. Unde Gorbus ob-
denda Vrbe cogitatio, Romano in iste aut dilago, aut sequitur rem
agere. Perim eam sustra obstant, cum vi expugnare non
posset: ad datum huiusbarbarus veritatur. Profidionem in patri-
am sumulat, trecenti inuenient corporis & animi vi prestantes deci-
git, & quos Romanus Principius dono det, infraiecti prius ut omni ob-
sequio dominis solum promiceri studeant, & ad certum diem circa me-
ridient, cum Romanis Principes soante vel otio vacarent, ad Asinari-
am portam adoleant, intercedi que imponeo in fulvo custodibus por-
tam sibi prelio fortia aperiunt. Interca Gotbi cum reditum, alia
ayus alia deinceps sive simulantes different: trecenti illi inuenient occasio-
ne egeri via portam statu die suu aperient, & intram sas Gotibus

cl. de sit.
et ista cust.
C. Theod.

THEODO-
SIVS ORI-
ENTIS O-
RASOR-
SERVARI
EVNET.

* portatio-
re

XIV
GENITELLES
ET ARIA-
NI CON-
STERNA-
TIOE CA-
SVMAT-
TALL

I. 5. 2. 1. 9.
4. 9.

XV.

XVI.
g Bapt. E-
gmar Rom-
ain. tr. I. 1.
VABPS PRO-
DUCTIONE
CAPTA.

maioris ignominia quam danni vobis omnem populat. hac ex pptermissu fragmantum Procopij Egutatis sibi vendicat, qui indigno terens animo rem tantam relata, & maiori bus silentio obviolatum (re proficer) illius undam suscepit: vnam non majoribus ceteris offusidet, cum nulla narrans, que ad elucidationem histoz pertinet, incuria pratermisit, remq; tantam vix quadraginta verium dictione, quamus curiose studioseque se elaborasse demonstret, abloquit.

XVII.
PROCOPII
ASSERTIO
VEL EGHA-
TIDE VR-
BIS PRO-
DETIONE
REFELLI-
TVR.

Zofius Fr.

Rutil. Iti-
ci. 2.

Hier. 6.
v. 16.

XVIII.
DE PROBA
ALTONIA
OMMEN-
VM RE-
SELLITVR.

XIX.
TEMPS
AC DIES
CAPTA
VRBIS.

L. de
n. erin. C
l. cod.

non tyannus, qui sibi affligerit nomen Imperator, sed hoftis potius dictu ab omnibus reperitur. De Atalo quidem accipienda esse verba rescripti, nulla est penitus dubitatio. Siquidem cum plures Romanorum inueniuntur esse fecuti Atalum, & in eius castris militasse, nullus legitur transisse ad calca Gothorum, quorum castra eiusmodi fuerit lex sancti. Porro cum consentiant omnes, captam Vrbem post pulsum Atalum: non potuit Kalendis Aprilis id euensi.

Rufus vero & illo etiam adducimus argumento, quod confiteri testificatione S. Hieronymi, peritios ab Vrbe ex Occidente in Orientem ex hac barbarorum invasione peruenisse Hierosolymam hieme propinquante: quod si talen singulam capiessentem Aprilis, cuius Kalendis Vrbem captum volunt, certe quidem effuso faleme tempore eorum aduentus Hierosolymam contigiliter. Sed bene congit, vt qui expugnata Vrbem mensis Augusti, fuga sibi consulentes, Hierosolymam pertinerunt, perneantur illuc appropinquante iam hieme. Sed huc de tempore manifestiora reddentur ex his, quae hoc eodem anno infestus dicturi sumus, cum agemus de Concilio Carthaginensi, quod hoc anno ante Vrbis excidium celebratum est. Sic igitur quod ad tempus pertinet, cum antiquioribus affirmamus, hoc anno Domini quadrigenitano decimo, sub Consulatu Varanes, Alaricum Vrbem cepisse, a tempore supplicationis, anno millefimo centummo sexagesimo secundo.

His igitur de tempore capta ab Alarico Vrbis eluiditis, iam ad reliqua, que obscura videri poterant, facilius erit ingredi, vt quod ait Sozomenus, Alaricum ob iniuriam acceptam a Soro, ad expugnandum Vrbem quantocytus esse reuertitur, & cinctam obfisione Romanum proditiocepisse, ex quibus apparcat haec omnia confecta esse mensis Augusti, post datum illud rescriptum Honorij o-
ctauo Idus eiusdem mensis Augusti. Quinetiam si insumptri in itinere temporis ratio habeatur, dicendum sit, tandem Vrbem ut accessit, Alarici ex improviso cepisse: sed quorundam proditione, nisi amicorum, nimis corum, qui cum Atalo conspirarunt? Hinc videas S. Prosperum in Chronico dicere, Atralum priuatum regno, illud celuisse Gothis. Hinc & illud intelligas, quod ob inopinatum ex captiua Alarici in Vrbem redditum & in eam ingrediente contigile dicitur de Honorio, quod cum accepisset repentinu nuncio, Romanam perditam, nihil eiusmodi vel cogitantem, putasse hoc ipsum de gallo gallinaceo, Roma nominato, esse renunciatum. Sane quidem si quis ea in mentem reuocet, que ex Claudiu superius dicta sunt de imminentia Alarici ante concepta fame potuisse Vrbis, & nihil aliud animo die noctis, verantur, praterquam Romanum capere: in eam plane tentientiam veniet, cuncta, que antea ab eo acta sunt de Atalo ignaro homine in Imperium prouehendo, eodemque priuando, & cum Honorio pacem lanciendo, ea omnia ab ipso proditione molita esse, ut voti dum concepti compos fieret, atque pacis inuolucro, Honorio fecuto iam redditio & incanto, ita proditionem perfidis occultaret: cum captata quavis leni occasione ad excusationis pretextum, ad Vrbem inuidandam quam feliciter dederit, ipso Honorio nihil eiusmodi vel leuiter suspicante.

Ceterum quod sui Imperii tempore post tot Vrbis regnantis facula contigent illam a barbaris turpiter capi. Honorus grauisimam iniuriam pallus est, a Gentilibus praesertim, qui eo magis ipsius Honorum impiu esse dicent, quo in Christiano cultu religiosior apparuerunt. Verum rem accuratius ex euentus considerantes, nonnulli in Gehilium iacturam idololatrie, dispensum Vrbis celuisse cladem, omnes intelligenti ipsi vero Honorio, illis ab eo, pietate, qua sibi Deum conciliaverat, magnopere profuisse, rerum euentu peripicte demonstrarunt, cum ipsi summus, qui cuncta moderatus omnipotens Deus, & Alaricum in medio fulsit, & tyrannos in ipsum Imperium insingentes delenit, pacemque, quam ne sperare qui-

XX.
Hier. pref.
lib. 2. 2. 2.
ach.

XXI.

QVANTA
SELECTA
TRATATI-
CVS VA-
EX. DI-
ASIT.

XXII.

HONO-
RIVS INV-
DIAM TA-
TIVR. OB
VRBEM A
HARRAXIS
CAPTAM.

dem fias etat, ex inopinato restituit. Ut plane miraculo adscribendum stuprum Honoriū Imperatore in Hispania, Britannia, Gallia, Italia, ac denūm Africa à barbaris atque tyrannis impeditum & obtutum, emerſile tandem, atque superiorēm his omnibus extirpili. At nē hanc vna alſertione ostentata putes, que dictū sumus, te reddent in omnibus facile certōrem.

Lam vero de his, quo contingent, cum Alaricu in Vrbem ingressus est, aggrediamur historiam: ac primum tradita ab Orolio a hic redamus, qui his verbis rem gestam prosequitur: *Adiūt Alaricu, trucidam Romanum obdidet, turbat, territ, irruit: dato tamen precepto primi, Vt si qui in sancta loca, praesepiente ad sanctorum Apotholorum Petri & Pauli basilicas confusis, hos in primis inviolatos fecero, quaeque ferent: Tum deinde in quantum posseat, prade inhantare, a saignine temperante, discedit quoque, quo magis illa Vrbi tristis indignatione Dei allata, quam huius fortitudine, probaretur: vt beatissimius Romane Ecclesie Principis, tamquam iustus Letb subactum fuerit a Sodoma & occulta prouidentia Dei, apud Ravennam tunc positus, peccatoru populi non videbat excidium.* Difcurrentis per Vrbem barbaris forte sive Gotorium idem quo potens & Christiani sacrae Deo virginem iam aratę profecit, in quadam Ecclesiastica domo repente. *Cumque ab eis auron, argenteumque honeste expofcerent: illa fideli confitentia esse apud se plurimum, & nos proferendam spoffon- diat, protulit: erant hæc vasa sacra in custodia accepta, que hanc abque infinitu Spiritus sancti barbari reuelanda putantur: dumq; expostis opibus, attentioni barbarum magnitudine & pondere ad pulchritudinem, ignota etiam ve orum qualitate, intelligeret: virgo Christi ad barbarum ait: Hac Petri Apotholi sacra munificia fuit, preſume, si audies de facto tu videris. Ego quia defensione non vales, negare nudo.*

XXIV.
ALARICVS
ALVER-
TIVS. YASA
SACRA RE-
PORTARI
IVSET.

Barbari ad reverentiam religiosus timore Dei & fide virginis motus, ad Alaricu haec per misericordia restituit. Quo continuo reportavat Apotholi basilicam vniuersitatem: vi erant, vela imperante: virginem etiam, simulique omnes, qui se adiungenter Christianos, eodem cum defensione deducit. Ex domu a sancti Iudei longo (vt ferunt) & media interiuia Vrbis aberat. Itaque magno speculo omnium diffusa per singulos singula: & super capitula palam aures, atque argenteas vela portauit: exercitū viduque ad defensionem gladiis pia pompa munierat: hymnus Deo Romani barbari que concinnetibus, publicè cantur: personali late in excidio Vrbis, salutis tuba, onusque eum in absidi latentes instaurat ac pulsat: concurruunt virginiusque ad eam: & a Petri vasa Christi. Plurimi etiam Pagani Christiani professione, si non fide, admittentur: & per huc lumen ad tempus, quo magis confundantur, exaudientur, Christiani videlicet. Quantu copiose agregantur Romani coniugantes, tanto auditis circumfanduntur barbari defensores.

O facta & ineffabilis index diuini decretio? O sanctissimū stolidū & fatigare flumen, quod parva exortum domo, dum beato alue in sanctorum fides tendit, overrant perclitantesque animas in fatus suos non sapientate perirent? O præclarilla Christiana militis tuba, quo generatim cunctos duduimus ad vitam modulamine mutant, quo ad fatum inobedientes non suscitauit, inexcusabiles reliquunt ad mortem? Mysterium hoc, quod in transversa via, dicendi hymnis, descendit populus suus, tamquam magna crux fuisse arbitror: per quod ex congregatis populi Romani, tamquam ex magna massa fragmenti, per omnia ex viuenter ambo ciuitati laceratur, foramina effluunt etiam vita, fusa occasione, sine veritate commuta: omnia tamen de prestanti salute credentes, ex herero Donumque preparatione recepta sunt. Reliquo vero sicut florora & velut palea, ipsa vel irreducibiliter, vel inobedientia prædicatur, ad exterrimam atque incendiam remanserunt. Quin haec perpendre plenis moribus, quo predicare dignas laudibus quæst? Tertia de barbari, quam ingredi Vrbem fuerant, sponte discedunt, facta quadam aliquantum edona incendio, sed ne tanto quidem, quanto septingentefimo conditione eius anno caput effectus. Nam si exhibuit Neurus Imperator suos flet acutis inflammationes recenscam, prouulibus nulla comparatione equalabatur. Sciamus id, quid exortauerat at Legio Principis, isœ quæ nunc intulit etiam victoria. Neque vero Gallorum meminisse in hominibus collatione debet: qui confirmo penè annis fletis mecum & euerque Vrbis atritos cineres possederunt. Et ne quipquin forte dico uter ad correctionem superba, lascivis & blasphemis guttae boſſibus fuisse permissione: eodem tempore clarissima Vrbi

loca fulminibus divisa sunt, que inflammati ab hoſſibus nequivarent, hæc modo Orolius: eadem quoque, deque valis ab basilicam sancti Petri deferri iussis Caffiodorus enarrat.

Quis, rogo, illa ala mente considerans, non intelligat haud aliam ob causam à Deo ingredi permisum in Vrbem Alaricu, qnam vt in ignominiam idololatriarum parter nobilium religionis Christiane de Gentilitate vicita atque proflata triumphum? Sic Deus voce sua interdicens, secundum illud Davidicum, flamman ignis: & quod in ea lucis est atque splendoris, ab incendio illata clavis segregans, Christianis illuxit: incendium autem in impiis fuit impetu barbaricu futoris longe læque graſari: vt non focus ac olim, percutiente Deo d' Egyptios, planctus eorum in aures omnium increbreficeret, contra vero in terra Geilen p̄i iumentes client, cantantes in viis Domini, adeo vt vos exultationis & faliutis in iuforum tabernaculis audiuerit, in ipsis, inquam, Christianorum Ecclesie, in quas editio Regis tutum patet effugium, ut nunquam planè nobiliorum viderit Roma triumphum, vbi vno momenro ad libertatem atque salutem tot aſyla libertatis ac securitatis fides fuerint reserata, quo erant in Vrbe Christianorum Eccleſia. Non defuit tanto triumpho pompa, longo itineris duetu procedentibus, ac præcinctibus Deo laudes innumeris Christianis, ex viis vno momento magno miraculo videturibus redditis, & qui cum aliis nuper barbarorum videbantur esse captivi, ipsis barbaros preda onustos ducentibus in triumphum: vt plane Propheticum e illud implenum fuerit: Et erunt capientes eos, qui se caperant, & subiungent exaltationes suos. Qui enim ceperant illos Gothi, quique aurum barbarico exgebant imperio, idem ipsi reverentia subacti numinis, facis vasis humilem exhibent fanulum, asseruant, portant, atque ad basilicam Apotholorum Principis fiducia exortis gladiis comitantur armati, vt plane apparuit, diuina potentia, impellente numine, vincentes barbaros, cui captiūs consecutus esse viatores, quos ceperant Christianos.

Quanta hoc admiratione atque stupore digna, in ipso glorificationis impetu furentes barbaros, mites esse redditos & obsequentes! Sed quod omnem excedit humanum caput, idem ipsi Gothi Ariana imbuti perfidia, Orthodoxo sumus implacabiles hostes, & (quod præterita tempora docuerunt) haereticorum omnium crudelissimi: cum iam liberum naeti essent imperium in fedem illam, à qua ferent lep̄e se fuisse damnatos, atque haeterni condemnari, omnem exercendi faciunt: tanto honore ex imperato eius Ecclesiæ cumularunt, vt non ipsa tantum illarum esse voluerint, sed omnes ad eas coniungentes esse securos, quinetam & vasa sacra inuenta, quantumlibet rabida fame inhiarent auto, illæsa tamen illa reliquerint, & custodita, religiose feruunt voluerint, exhibentes illis, quod religione deberent obsequium, veritati feruunt, numini cultum, & principatu famulatum, dum que clandestinè fuerant è basilica Vaticana sublata, & cum timore translata, summa curarunt gloria vehi, publicoque apparatu reduci: atque securi deduci. Quam surparatum tam egregio factu Philistinos Gothi? Sublatam illi Arcam f' Domini, diuque retentam, non nisi plagi affeciti, male compulsi, coœci flagellis, eis restituendæ tandem conſilium interiunt, atque demum ignobilis impotens plaustro bestiarum indomitarum eam trahentium arbitrio reliquerunt. Inuenta vero isti, non vi sublata vasa, nec lignica, sed aurea, dona munifica & muriſſeareligioſissimi Constantini, non auferre tantum, sed nec tangere ea cuius, hand passi sunt, vbi etiam in horuora relinqui, sed omni curarunt celebitatis pompa trans ferti, facti idem ipsi animati currus atque simul ipsorum aurige. Addidier & sua Alaricus, puto, munera, sed sciebat a Catholicis res ipsi Arrianorum oblationes.

Vidime inquam Roma talēm triumphum? Spectaculilla farnis viatores duces suis trahere viatos hostes, & superatos barbaros vincos duci à militibus captivos: nūquam tamen intuta est viatores Romæ ad Iouem Capito-

b Caffiod.
Pax 1.12.
epif. 2.0.
XXV.
CHRISTI
TRIVM-
PHVS TEM-
PORE CLA-
DIS VRBIS
c Pſal 2.0.

d Exo. 8.9.

c E/ma 14.

XXVII.
VIS CHRI-
STIANÆ &
RELIGIO-
NIS.

XVIII.
SALVS VI-
CTIS IN
CHRISTO.

pitolum vincentes barbaros redditos obsequentes cum pompa perducere. Sed videlicet hoc tempore in triumpho Christi tantum Roma miraculum, vicitores Gotos, Arianos haereticos, hostes Ecclesia, Imperii perduelles, truces barbaros, spontaneo obsequio, longissimo itineris tractu sequi viatos, non Capitulum, ubi idolatria fides erat, sed in Vaticanicum, ubi vere religionis super firmam petram, tituli Petri, solidia tacta fuerunt fundamenta. Vidi (quod maioris gloria erat) Romanos illos idololatras hostes licet impudicos Christi, violentes, sed iniuitos, refractarios, lediponte currentes, salutis cupidos concreto gradu ferti ad eum, qui Saluator est omnium nominatus: ut iam certo experientur exemplo, de Christo intelligentem esse decadentiam olim oraculum Sibyllinum de Regente venturo, ad quem confluenter, qui falso esse cuperent: cum vnam hanc tantum fecerint, vietas patere ad vitam, in reliquo autem non ignorarent, quod

Vna falsa via nullam fieri dare saltem.

Sicque pertinaces atque rebellares facto profiteri coacti sunt, quod verbis oblitinate negarent. Vides igitur Imperium Christi vincentibus barbaris imperare, & Romanos deorum cultores iniuitos licet ad spontaneum obsequium cogi. Addit ad pompa triumphi haec lidiorum b: *Qui ex trajecto martyrum erant, & nomen Christi vel sacerdotum nominabant, & ipsi sumi majoricorda hostiis faver pepererat, sic euferunt multa melius Romanorum, quibus propter Christum misericorditer pepererant, haec p. At de Christianis religionis triumpho in captitate fatis.*

Ceterum antequam, qui ver Christiani essent, à Gothis explorati penitus habuerint: contigit ex iis aliquos, vel ipsi Gentiles religionem simulantes, male haberet, tacitam fanem Marcelli, insigilli atque clarissime feminae de qua plura superius: que vna cum Principia filia, incognite quamam essent, barbaris tenta fuere, cognite vero dimisisti, vt S. Hieronymus narrat: qui ita exorsus de Virbe capta ab Haide d'vaticinio: *Mobido capta est, nocte ecclias murus eius, & vltiupans illud Psalmistic e: Dei venerant Gentes in hereditatem tuam, &c. atq; illos poete verius:*

*Quis cladem illius noctis, quis fumefando
Esquerit, aut posse Lachrymis, aut quare dolorem?
Vtis antiquari, multos dominata per annos:
Plurima per vias flanguntur mortis passio.
Proceri, perg, domos, & plurima mortis imago.*

Cum interius (inquit) in tanta confusione rerum Marcella quaque donauit (que erat in Aventino g), cruentus vicit agreditur. Sit mibi fas audita loqui, immo a sanctis viris viva narrare, qui interficerunt prestantes, qui te docuit in periculo quoque si suisse fecerat. Intrepido vultu excipiebat dicitur intercessio, cumque perficeretur armis, & deoq; opes vila excusaret tunica, non tamen fecit fulminaria paupertatis. Ceterum suffit, flagellum, aut non sensisse tormenta: sed hoc lacrymis, hoc pedibus eorum prostatu amegit, ne te (Principium filiam felicit, ad quam scribit) a suo confortio separaretur, ne suflueret adolescentia, quod cunctis etas timere non poterat. Christus clara corda mollierat, & inter cruentos gladios rument locum petras. Cumq; & iliam & te ab aliis apostoli Pauli basilicam haberi deducisset, ut vel salutem vobis ostenderent, vel apologetas: in tanto extitum dicitur erupisse, ut gratias agerer Deo, quod te integrum filii reseruerat, quod panperit iliam non fecisset captiuitas, sed inuenieset, quod egret quotidiano cibo, quod sativa Christi non centres sicutem, quod & vox & opere loqueretur hec Nuda exuta de vero matris mes, nude & rediream. Qui ergo inuenta sacra vasa barbari, ut illas feruarent, attulerunt eam in basilicam S. Petri: idem Gothi inuenta lanctissimas feminas atque cognitas, viva pretiosiora Christi vasa, ad Apostoli Pauli basilicam Vnde Oftentis pontem perduerunt, quo (vt cœtuens docuit) custodirent intacta.

Ceterum paucos post dies eamdem S. Marcellam ex vita migrasse, idem S. Hieronymus docet, cum subdit: *i: Post aliquos dies, fons, integrus, vegetus corporisculo, obdormiens in Domino, & reponiturus se, immo per te pauperes reliquit heredes, claudens oculorum manus tuas, reddens spiritum in tuo o-*

cili, dum inter lachrymas tuas illa ridetur confititia vita bona, & premis futurorum: huc S. Hieronymus, qui hoc teponre cum elucubratis commentarios super Ezechielium, vno eodemque nunc obſidionem Verbis, eandemque captam adiuit, similem sancte Marcellae acque cari Pammachij Deum transiit: nam ibi ista ipse prefatur k;

Transire (inquit) capitem, post interpretationem feliciter elaboratum in Iacobum, & extensem (vt dictum) manu operi impone Propheta. Et aco sabato mori nisi Pammachij atq; Marcella, Romana vrbis obſidio, mulierumq; fratribus & sororibus dormitorum nunciat a eis. Atq; ita conferuntur obſidio, ut nihil aliud dicatur ac noctibus, nisi de latore omnium cogitat, meq; in capitulo ac noctibus patarem esse captiuum, nec possem prius ora referere, nisi aliquid certius dicerem, dum inter item & defensionem obſidio podes, aborunq; malo me crucio. Postquam vero clarissimum terrarum omnium lumen extinctum est, anno Romani Imperij truncatum caput, & vi verius dicam in via Vrbe totius Oriens inter omnia & humiliatus sum, & filii de bonis, &c. huc Hieronymus: quibus significat, paulo post expugnatam Verben S. Marcellam diem clausile extremum, cuius memoriam reddunt Ecclesiastice tabulae anniuersaria die, sed non quia ipsi obiit, verum quod decenciori sepulcrum donata, translata est, pridie Kalend. Februario, cum Pammachij, qui eodem tempore obiit, dies natalis agatur tertio Kalend. Septembris. Quicquid fanguine coniuncti erant, & vita sancte instituto collega (ambo enim monasticam excollerunt difficilem invidem obiicerunt hoc eodem anno. De his post tot tantus: superius dicta, illud fatis ad virtusq; laudem, quod S. Hieronymus in prefatione ad eosdem in Danielis: Obsecro (inquit) vs, Pammachij & Marcelli & Iacobum & mulierum Romane, sanctitatis exemplar, unitus fide & sanguine, ut consuetus meus vestris orationibus adiuvet, &c. huc quidem ad eos scriptum anno superiori Hieronymus, antequam in Ezechielium commentaria elaboraret.

Porro que diximus ipsos barbaros exhibuisse S. Marcella atque Principia filie pietatis & humanitatis officie, cum, ne quid pati ab aliis barbaris cogerentur, eas fecerunt causa perduxerunt in dictam basilicam S. Pauli: accipere quid in hanc sententiam S. Augustinus m affirmet in ipsos ingratos atque obliniosos Gentiles, scribens ad Marcellum: *An non etiam illi Romani Christi nomini infusi sunt, quibus propter Christianum barbari pepererant? Tendunt huius martyrum loca, & baptizare Apostolorum: quia in illa visitatione Vrbe ad eum confringentes suis alienigenis, reserparunt. Hucq; cruentus favebat inimicu, ille acceptabat lumen trucidatus fuit: ille deducebat a misericordia baptizatum, quibus etiam extra ipsa loca pepererant, ne in eos recurrerent, qui similes misericordiam non habebant. Quintam etiam ipsi aliis truces atque hostiis more saeventes postquam ad loca illa veniebant, vbi fuerat interdictum quod ab aliis barbae liquasset tota seruanda refrigerante immunitas, & captiuidis cupiditas frangebat. Sic euferant multi (Gentiles feliciter) qui num Christiani temporibus der. sicut & mala, quia illa ciuitas perirebat, Christi impunant, & eadem quoque aduersas cosdem incularerunt.*

Eft aliud exemplum perdulare ad sancti Petri basilicam Christianae mulieris, ut vitro suo conservaretur intacta: quod Sozomenus describit us veris: *Ego (inquit) quod mibi tunc Ecclesiastice dignum historiam contingit visionem est, litteris commendabo: declarat enim viri barbari factum pium, & fortitudinem mulieris Romanae in conservanda cofitata, virisque autem Christiani, sed non eiusdem fidei: quandoquidem illa Arianus, hoc Novanum noctram fidelitatem. Hanc igitur per quam formam conficiatur iuxta quidam Alarici miles, pulchritudine capitis, ad concubitum trahebat, relinquentem vero, ut ei aduersarentur, ne quid obstante patreteret, ille frustis gladio se intercedendum minabatur, & interim summan illi cætem in collo, quasi quia ab amore parceret, perfringebat. Tum illa multe perpula tangente, collum gladio subiecta: epicharis fibris & morti cum cofitata, quam rueret expertari virum alium, quam diuam, ex legitimo matrimonio iuncta erat. Barbarus igitur cum etiamcum maiore cum terrore illem adortus, nihil adhuc perfuerat, admiratus eam ob cœficationem, duxit in Ecclesiam Apostoli Petri, & traditionem custodibus. Excluso in eam sustentationem sex aurea, mīstis, ut custodirent marito suo, hæc Sozomenus.*

Inſu

XXXIII.

XXXIV.

Sozomenus
FEMINÆ
CHRISTIA-
NÆ CON-
STANTIA.

Quomodo autem eadem Probae neptis Demetrias post annum, contemptis nuptiis, se Deo dicavit, suo loco dicitur sumus.

XLI.
DEMETRIAS CAPTA
A GOTHI.
Hier. ead.
epis. 8.

Hic vero tantum de ea referam, que Romae hoc anno passa est, dum Anjiorum infigentes illas ad eos Gothus intusfit, ex eius verbis, quibus ieiuniam compellat dicitur: *Aduam inter barbaras at tremuli manus: aene & matris fons & palus tegitur. Videlicet te captivam. & predictam tuam non tua potestatis: Hornus truces hostium valut: raptas virgines Dei gemitiu tacito confexili. hac ipsa apud S. Hieronymum.* Accidit namque, quod cum Alaricus Gothorum Rex publica restatione parendum tantum Christianis edixerit, & qui in Ecclesiis Virbis inuenientur: qui tunc extra illas repertis effent, loco hostium habiti, nec cogniti Christiani, a barbaris male moliti sunt, quos copertos poltes illi Fideles, barbareus furor venia dignos existimant. Sic namque contigit, Marcellam cum Principia Fila, & Proban cum Julianam & Demetriam nepte a barbaris esse tentas, postea vero esse dimisiles. Ceterum quod non omnium Gothorum eadem esset humanitas atq; religio, vel metus Alarici, ut eius edicto parentes, non omnibus in tot misteriis ea faciliter obtigerit, ut apprehensae scimus dimitteretur a barbaris: nam complutes extra Ecclesias repertas fratras virginem sicut fecerunt, quas a Proba ac Demetria de deplorata sanctus Hieronymus tradidit. Ex his & Gentilibus detrahendi Christianis, comparatum est inter alia argumentum, de quibus S. Augustinus b: *Magnus (inquit) fatus crimen se putat obsecare Christiani, cum eorum exaggerantes capiatis atque addante etiam flagra commissa, non solum in aliena matrimonio, virginem complures, sed etiam in quodam suumittentes, &c.* Sed haec quidem per vim illatum displicuit patre virginitatem, ipse pluribus docet. Qui igitur in Christianos erant inferni Romani Gentiles, in imploratum inuidiam mala omnia, que in hac vita clade cedebant, mirum in modum exaggerabant: cum canem S. Augustinus pluribus doceat, longe grauius Romanum populum a his ipsis ciubibus accepte detinenda, quam non Gothus intulerit: adeo ut post multa illud fidenter incalce non dubitet, vna postrema Syllana tabula plures esse ingulatos Senatores, quia Gothi expoliare potuerint. Improperabant multe Christianorum amissiles schistianas, fame necatos, mortalitate extinctos, caruisse etiam se pulchro, illud non prætermittit, quod verus Inscriptio in lucem protulit, tunc etiam accidisse, ut Diomysius dicimus, idemque professione medicus, insignis pietatis clericus abducere captiuus a Gothis, qui tamen cum vt dominum colere, accipe de his egregium epitaphium: *d:*

*Hic Leuita iacet Diomysius artis honeste
Pandine & officio quod medicina dedit.
Ita hunc Dogma manus fatus dudacine capta
* Dispergit precey ferdida turba sequis
Sepe salutis opus pretatis numeru iunt
Dum reponet tenues dexter a large viros,
Obtulit agresta vocemib; omnia gratis
Impieus * factus quid docuit montis
Laudibus ethereis famulatus mente fidelis
Despectus illucit actibus esse res.
Amisit opibus robar non perdidit ultum
Quo patiens preda tempore dues erat.
Ars veneranda fides decus extulit armis
Hoc studi titulus altera mentis habet
Caudam at facies qualis fuit inde probatur
Quem potius vixit hostis amare fuisse
Postquam Romana captus discessit ab urbe
Mox fibi iam Dominus subdidit arte Getas
* Os cerius manibus vitam committere fecit
Quorum mortiferos pertulit ante metus.*

Sed omnia electis bene cedere, & ex malis omnibus lucru contrahere, idem pluribus monstrat: cum aliquo calumnois ea omnia Gentiles amplificarent.

Etenim non omnes eadem subiisse mala, sed plurimos euasisse, idem Augustinus de his agens perpicue fatis o-

stendit, atque ait: *Ab Urbe autem Roma, quoniam multi exierant, reduti sunt: quam multi manerunt, & eas erant: quam multi in locis sanctis nec tangi potuerunt: idemque alibi si rem totam paucis abfoluit: Quidquid igitur valeratione, trucidatione, depredacione, concrematione, afflictione in sacerdotiis Romanae clade commissum est: fecit hos conjecturae belorum.* Quod autem mox noua factum est: quod insueta rerum facie immunitas barbarorum tam miti apparuit, ut amplissime basilica implende populus, cui patrarentur, eleganter & decenterem, ubi nemo ferretur, vnde nemo repertus, quo liberandi multa à inscrantibus hostiis ducentur, vnde captiundi nulli, nec a crudelibus hostiis abducuntur: *hos Christi uomini, hoc Christiani tempori tribundam, quisquis non videt, cecidit: quisquis videt, vnde laudes migravit: quoniam laudanti relaxatur infans est.* Abit, ut prudens quisquam hoc ferit impotest barbarorum. Tricentimus & festinamus mentis ille (Christus videlicet) tercii, ille refrigerans, ille mirabiliter temperans, & Sed quid amplius? Idem Augustinus, b: fatis euidenti demonstratione populi facit, impetrat Gentilium talia pati communiuersi Urbe, cultu vero Christianae religionis factum, ne penitus intaret. Idque pro concione populum confortans, publice professus est, illi refrigerans, qui data sunt de Khadagayo: numerum non datum illi Urbe capere, qui majori venerari apparuit, quod Gentilis esset deorum cultor: sed concilium id Alatico Christiano, deorum hosti, in ipsorum desolatione: que etiam alibi, ut patet in omnibus ob oculos ponit, sed nos, qui haec superius petractauimus, hic omittimus recensere.

Quod igitur de capta Urbe (ut dictum) inuidia summa aductus Christianos à Gentilibus vbique locorum ac iugis querela pectorum omnium conflatur: necessitas compulsi aduerlus, huc Christiani Episcopos pro concione differere, atque calumniose obiecta refellere: inter quos S. Augustinus in his multus fuit, qui eo argumento peculiare tractatum habuit. Sed quan locupletissime de his egit, libris viginti duobus de Civitate Dei contra Paganos, scribens ad Marcellinum. Hoc quidem opus plurimum annorum spatio ab eo claviculatum, ex eodem appetere: Iquidem de eo ipse: *Quod opus (inquit l') per aliquet annos me tenuit, et quod alia multa intercarcerant, que differe non operaretur, & mi prius ad solitudinem occupant, &c.* Inchoatum igitur opus anno sequenti esse ab Urbe excidio, idem affirmat, ut ex his, quae ad Eudodium scripti, potest intelligi, tresque primum scripti libri, deinde vero edidisse duos alios, reliquos vero vñque ad decimum octauum, longo clapo tempore intercalato, perfecti: Sed quanto Domini anno? *Quadrageintesimo vñderigfimo: quod ex ipsis verbis facile colligi potest, dum in ipso libro decimo octauo numerat à Consulatu Theodosii annos secme triginta: cumque constet ipsum Theodosium consulire fuisse creatum anno a Christo nato trecentesimo nonagesimo: dicere opus est, cititer annum Domini quadrageintesimum viginti unum non dictum librum decimunnonum Augustinum habuisse pro manus. Marcellinus autem, ad quem opus inscriptus, ille est, quem postea in Africam misit Honorius ad comprehendendam illam Ecclesiam, & Donatistas schismatics Catholicos unitati compaginandos, cuius Orosius o meminit, atq; scriptum ipse Augustinus, nosq; frequenter de eo invenimus.*

Quantum vero temporis ipsum Virbis excidium perditur: si audis, lector, erit, quod ex hoc magnopere admiscrit. Etenim cum in perquirendas, exhaustisq; amplissimi omnium diuisis, nec triennij spatium faris esse insufficientes videbatur: triduana illi depredatione contenti, protinus discessere. Fidem quidem non inueniret veritas, nisi illius temporis scriptor Orosius p: affirmaret, confirmata etiже Paulus diaconus q. Vnus est tantum, qui discrepar, Marcellinus r, dum ait, sexto die, ex quo Urbe Alaria est ingressus, proximus discessisse. Dici quidem potuit haec communio potius, quam illatum flagellum, quod Romani finit conterriti non prostrati. Etenim id professus est post discessione Alaric populus: *Qui (inquit l' Orosius) adeo pars quodam & levu morta hastis erga se parvum*

* HOSQUE
SVIS MA-
NUBS VI-
TAM.
Augst. d
Civ. Del. 1.
so 11. 11.
XLII.

* factis.

† Augst. de
Civit. Del.
lib. 3. c. 29.

d. Ansg.
Infer. in Ap-
peal. pag.
217. num. 5.
DIOMYSII
DIACONI
EPVIA-
PHVMI.
* despesc.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

per consuetudinem voluntatim induxit isti sine contestatione vel, ut libere conlamarerit, si recuperet Cirtium, nihil esse sibi factum: hoc est, nihil legi Roma Gotorum est, si concedatur Romanis floreare Circeos, adeo ut illud propheticum de his fuerit oculinandum a Persis eos, & non dolerentur. Nam & in hanc sententiam haec S. Hieronymus in Epistola ad Fanum Augustinam, agens de excidio Vrbis sub nomine Hierusalem: b. Capta Hierusalem tenet a Nabuchodonosore: nec Hierusalem vult audire confita: qui postea Regem deperit, vt invictus in Taphne, & ibi seruitate pereat semper. h. eccl. alludens ad Gentiles Romanos non auferentes Innocentius Papam veram illis religionem annuntiantem, sed oblitus corde in Aegyptiacis superstitione feneccere & mori statuentes. Sed vellegia Alarici Regis egredientes ab Vrbe profanarunt.

Quam opportunum esse, videri poterat, qui totius Romanorum imperii capite, ipsa Vrbe potius esset, ad tortum ipsum vendicandum sibi Imperium, viadorem barbatum exercitum, viatrices copias præmouere, ipsamque Honoriū Imperatorē imparatum appere, eoque è medio sub lato, summa retum portit. Sed qui facta pondus ventis (v. apposite ex diuinis oraculis id visurum) alio vertu barbari Regis imperium, ad ipsas interitum, quo perspicie demonstrat (quod sepe superius inculcatum est) non delectu Christianorum Principium, sed provocante imperatore Gentilium, eiusmodi à Deo attempata esse flagellum. Barbarus Gothus igitur quadam veluti percutientia, nec Vrbem, quam ceperat, tenuit, vel recedens cibodium sibi, praesidio in ea reliquo, curauit, neque in Nonnum exercitum mouit: sed ab Vibe, numine cogente, ex compulsa potius, quam sponte progressus, palabundis militibus magis, quam ordine compeditis turmis, Campaniam, Lucaniam, Bruttioque persequitur. Quid autem cum Nolam in Campania ciuitatem istem barbari intrassent, S. Paulinus in ea degens Episcopus caput a Gothis dixerit, S. Augustino relatum audi: Paulinus noster Africani Episcopus, ex spudenter domine, voluntate panerrimus, & copiosissime lan-
cium quando & ipsam Nolam barbari rapiuerunt, cum ab eis tene-
retur, sic in corde suo (vt ab episcopis cognovimus) precebat: Do-
mino non excusas propter aurum & argenteum: vobis enim sunt omnia mea, tu scis. Ibi enim habebat omnia sua, vbi cum condere &
rehaerire ille monerat, qui has mala mundo ventura predixit, h. eccl. Augustinus.

Qui autem putant hoc ipsum tempus fuisse cum idem S. Paulinus a barbaris capiatus est ductus in Africam pro videlicet redemptione captiuorum, errore labuntur: siquidem nulli hoc tempore in Africa barbari: sed longe post Vandalis ea sunt potius provincia, quorum Regi Paulinus sponte suscepit seruitute (vt suo loco dicemus) seruitur. At tantum abfuit, vt haec barbarica incursions Paulinus abductus fuerit, vt protegente eum S. Felice patrone suo, nec ipse, nec populus Nolitanus quicquam mali patiis fuerit: ut ex his, que idem S. Augustinus conserpuit, possumus intelligere, vbi ait: Non enim solum beneficiorum effectibus, verum etiam ipsa horum affectibus confessores apparuisse Felicem ci-
tib[us] vel iniquitate p[ro]p[ter]a s[ic] dilectis, cum a barbari Nola oppugna-
ret, audimus non incertus rumoribus, sed testibus certis. h. eccl. Augustinus, qui vitium omnia illa litteris commenda poteris tradidit. Porro ad eundem Paulinum adhuc No-
la agentem post Gothorum infaucionem Sanct. Augustinus commentarium illum (vbi de his agit) de Curaganda pro mortua scripti: cum iam (vt ipse Augustinus habet) pri-
mum librum de Civitate Dei scripsisset, quem citat, atque nuper contigit Vrbis cladem affirmat. Quomodo autem Alaricus sequenti anno, in Siciliam exercitum transmis-
sus ex hac vita sublatus est, suo loco dicemus: iam vero quae sunt reliqua anni huius, rerum gestarum ordine prosequamur.

Cum Itala in hunc modum Gothorum esset tumul-
tibus agitata, Africana vero Ecclesia pace fruereatur: hoc
anno congregatum est Concilium Carthaginense mense Ianuarii, ex quo decretā est legatio Episcoporum ad Honoriū Imperatorem: quid autem hi actū cum eo forent, eiusdem Synodi prefatio declarat, nempe colde legatos

Episcopos missos esse contra Donatistas, haec enim habet: i. poē Consulatū glorioſissimum Innp. Honorij obstat & Theodoſis tertium Aug[ust]orū, decimo octavo Kalend. Iulias, Carthaginē in B[ea]tificia Teognis secundū. In hoc Concilio legationem ſu[er]e-
rent contra Donatistas Florentius, Pſſulus, Pſſidius, & Benenatu[m] Ep[iscop]i, ex tempore, quo lex data est, vt libera voluntate quā-
cūdam Christianitatis accepere, haec ibi, ac nitidū praeterea aliud
huius Synodi reperitur: fed & haec oblitera valde, nisi huius
temporis rebus gelis elcidetur; conſtat enim in
primis, horum legationum apud Honorium res gentium
S. Augustini mentionem facere in Epistola k. ad Italiam,
vbi queat, quod cum litteris eius accepent omnia
in Italia barbarorum iniunctione ſu[er]e que misceri, atque in-
genti motu turbati, ipſi legati nihil his de rebus ſcripſerint
in Africam: quibus plane inſinuare S. Augustinus videatur,
illias litteras elle ſcriptas: horum anno, fed antequam Vrbis a
barbaris caperetur, re tamē in vīlmo colloquata diſcri-
munt enarrare.

Accidisse vidimus anni huius exordio, cum Attalus tyranus inſulæ Imperium, & ſā Africam effet ten-
tatur, vt Heracliani in Africa Comitis, vel Macrobij in
ea Proconsulis confiſo leges adhucſus Donatistas date ſi-
lerent: tenim in diſcrimine poſta videbatur vniuersa Afri-
ca prouincia, ſi tot legibus exagitari & exasperari Dona-
tista pro partibus Attali dimicarent. Quamobrem elici-
tum fuit ab Honorio Imperatore reſcriptum, quo iſdem
finerentur eam, quam vellent, religionem amplecti: ſicque
tranſlata eſt. Cum autem periculum illud cefſauerit, Attu-
lo exauktorato, Episcopi Africani, quod videntur Honori
reſcriptum in magnū Christianiz religionis diſpendium
vertere, collecto Carthaginē Episcoporum conuentu, vna
omnium ſententia deſcluſere, mitendam eſſe ad Impera-
torem Honorium legationem, quam ornarent quatuor E-
piscopi ad hoc munus electi qui rogarent Imperatorem, vt
pro Donatistis datum revocaret edictum. Et hoc eſt, quod
iſi huius Synodi p[ro]f[ect]io ſic habet: Lex data eſt, vt libero
cultu quis Christianitatem accepere. At vnde, dices, illa a deo
concinne diſpolita tibi vendicas ex diuinatione, an conie-
cta? Imo ex certa reſtificatione deducimus, nimurum ex
reſcripto Honori Imperatoris, quo ipſe annuelle compen-
tit p[ro]tectione eundem legatorum Episcoporum. Exentiū
hoc anno de his ita ſcripsiſſe appetet ad Heraclianum in
Africa Comitem k.

Oraculo penitus remoto, quo ad ſuis ſuas hereticas, superfilio-
nes obrepserant: ſicut omnes ſanctæ legi inimici, p[re]tendendo ſe
pana & proſcriptionis & ſanguinis, ſi ultra ſemineare per publi-
cum exercita ſceleris ſu[er]e temeritate tentauerint. Dat. VIII. Ka-
lend. Sept. Variare V. C. Conf. Envidet haec lege iritanti græcē
dens edictum, quo ad ritus ſuos redierant palam compre-
ſante legibus heretici. Sed illud velim obſerves, lector,
poſtridie eius diei, quo Vrbis capta eſt, eiusmodi datum eſt
ad Heraclianum, lucta petitionem Episcoporum, refel-
lum: quo immimente Vrbi extremam cladem Deus
prop[ter]a inueniteret. Præſentissimum ſuit ſane reme-
diū quo factum eſt, vt Alaricus Vrb[em] captam post tri-
duum quaſi fugatus reliquerit, & in fuli interitum concitus
feliſitari.

Sed parum vifum eſt Honorio legem lege conuelleret:
vetum & adiectum animum, vt Donatistas omnino ad Ca-
tholicam concordiam refuerint; id fieri poſſe ratus, ſi ad
publi cam eos Collationem cogerer. Ad eiusmodi autem
prouinciam obvindam (vt Poſſidius in tradit[us] milie Mar-
cellinum Tribunum & Noracum, ad quem huiusmodi
hoc anno datum reperitur eſſe reſcriptum n:

E[st] ea circa Catholicam fidem vel olim ordinatis antiquis,
vel parentum nostrorum autoritas religiosa confitit, vel nefra-
ferent, ut obviant, nouella ſuperſitione ſummo, integra & in-
uicem a cufodare præcipimus. Dat. IV. Id. Octob. Ravenne, Variare
V. C. Conf. Sunt haec quidem, quibus Honori pietas mirifice
commendetur, cura profligando hereticos, barbaros à Deo
propulſari ſperaret: quod quidem magno miraculo ipſe ſi-
ne armis Deus impliebat. Quod vero ad Marcellinum ſpe-
ciat, quem hoc anno ab Honorio Imp[er] in Africam milium

i. Cenc. A.
fric. c. 75.

k. Aug. ep[iscop]i
133.

XLVIII.

DELECA-
TIONE A-
FRICANG-
RVM EPI-
COPO-
RYM.

I. 1. de ha-
ret. C. Theeo-
dos.

XLIX.
NOVO RE-
SCRIPTO
HONORI-
VS REVO-
CAT LA-
TAM PRO-
DONATI-
STIS J.E.-
GEM.

L.

m. Poſſid. in
vita S. Au-
gusti. c. 3.
a. 1.3. de re-
lig. C. Theo-
dos.

MARCEL-
LINVS IN
AFRICAM
MITTI-
TVR OB
CAVSAM
DONATI-
STARVM.

a Bal. not.
ad opt. de
D. vent. pag.
15. 12. 6.

diximus: confundunt hunc nostra assertione, que Baldoinus
a summa fide testatur, scilicet Actis antiquitus episcopis legile,
Collationem ab Honorio indicant, celebratam esse anno
sequentem à Consulatu Varanes; itemque hoc anno datum
prid. Id. Octobris rescriptum eiusdem Honori Imperato-
ri, quo in sequentem annum Collationem induxit, haben-
dam Cartagine inter Catholicos & Donatistos: ad quod
opus curandum idem (et dix) missus est Marcellinus. A
quaque hac admiratione digna, tot disstinent occupacionibus & angustiis obrucum Honorum Imperatorum soletis,
tanquam in summo octo constitutum, sita cœsare!

LL.
CAVSA
EXPTNS
D. COL-
LATI-
O-
MIL.
Aug. con-
tra filios.
P. filii. c. 1.
P. off. in un-
tus. Aug.
c. 13.

Ex predicto ante istud ipsum Catholicos in Africa Epis-
copos per eisdem legatos hoc anno missos ad Honorium
Augustum, ut ad publicam Collationem Donatistos compelle-
rentur: haec oblicue S. Augustinus significat, vbi alii: *Si Do-
natistos ad Collationem nobiscam vertice per Imperialem insula com-
pulimus.* Porro id per Augustinum ipsum huius procura-
rum, per pieuse Poffidus tradit. Curarent hanc earam
Augustinus subliter, vbi supra mox subiicit: *Illi enim enim
fuerunt occupaverunt Africam totam, nec predicari à Catholicis veri-
tatem eam patiebantur errorum, violata agressionibus,
larcinationibus, itinerum obſidibus, rapinis, ignibus, cedibus
multis pestilens, cunctis terribentes. Cum quibus apud Episcopos, quos
communio non habeamus, nihil agere poteramus, quod vero ante
centum annos maiores nostri cum uestris, iam popularum
memoriam non tenebat. Hoc igitur necepsit compulisti, ut falsum Ge-
ſiu noſtra Collatione conciliem, eorum contundendem inuer-
ciam & reprimendum audias, hæc de causa procurandæ ab
Imperatore Collationis Augustinus.*

LII.
MAXIMI-
ANISTÆ
REJECTI
A COLLA-
LIONE.

At hinc forma curarum fuit industria, ut eidem Dona-
tilus, i. ceteri tenentes, ad mutuam cum Catholicis Collatio-
nem compellerent, utrū tandem Collationem experientes
Maximianisti, ratus præfusus a reliquo Donatistis, sua
pancitate contumendi, ab Episcopis Catholicis repulsi-
runt: currit: *ab eo demacipe Augustino, cum ista subdolis
competenter Pelagianos: Similes (inquit) sibi Maximianisti,
qui cunctis exigitate suam nominis saltem certaminis consola-
ri, & ideo videtur aliquid apud eos, quoniam contemptibiles erant, quia
interveniunt, cum facient examen interpellentes eos, libellum dan-
deri provocantique contemptus. Magis enim in certamine nomi-
nari desiderabant, quam formidabant in certamine superari: nec
parabant victorie gloriam, sed famam regnabunt Collationis,
quæ multitudinis non habebant, hæc Augustinus.*

LIII.
DONATI-
SI ARYM
SEVITIA
IN CATHO-
LICOS HIP-
PONENS.
Aug. ap. p.
122.

Sed missis his: quemnam esset Donatistarum, quorum
idem nemini singulata malilla, ad quæ euerit & com-
primenda querunt illorum Episcoporum oportuerit mali-
legationem, atq; decerni Collationem, legatisq; ab Honorio
censo honore Marcellinum ad illa tractandos sumit
ex episcopo eiusdem S. Augustini ad Victorianum d'ho tempore
(vt in cabimbo) scripto: *vbi alii: Eadem regna no-
stra non opponem, quoniam cum barbaris non attingimus, clericorum
Donatistarum & Circumlocutionum latrociniis sic rasstant ecclesiæ,
ut barbarorum fratres facta mutuora sunt. Quia enim barbari ex-
cogitati posuit, quod si in oculis clericorum non nobis calcens
& actione misereri, quoniam membra etiam catena flagrante
du, rubor in q; facies tunc? deprendunt etiam domos aliquas &
incident, fructus arides diripiunt, homines sundunt, & talia ce-
teris contaminant, multe etiam rebaptizari coepiunt. Prima quia
ista aut te dicimus, ex uno loco per huiusmodi terroris quadrangula
otio anima miserebaptizatae nunciate sunt. Plangenda sunt hec,
& c. alia sanctus Augustinus ad Victorianum scribit, & quidem
hoc anno, ut ostendimus. Modo vero de suis clericis
Hipponeñibus calce & sacro à Donatistis exerceatis, ex
eodem ipso Augustino rem alibi fatus prosecuto, his toriam
intervenit, ait enim scribens ad Ianuarium:*

LIV.
DONATI-
SI ARYM
IMMANIA
CELERA.
Aug. con-
tra eccl. h.
c. 4.

*Venite, inquit, aut mittite nobiscum in regionem Hipponeñum,
qui vidant armatum exercitum vestrum: quoniam nullum miles
numero armorum suorum calens & acutis aspidibus ad osculos bar-
barorum. Si neque hoc vult, saltem scribete ad illos, ut iam ista non
faciant, ut iam se à cadibus nostris, a rapinis, ab excavageatione compe-
scant, hec ad Ianuarium. Quid autem scriberis ab eisdem per-
petratarum sit aduersus Rebellum in eadem diocesi Hip-
poneñi, ita alibi idem Augustinus: Refutatio quidam in re-
gione Hipponeñi vel et presbyter fuit: qui cum ad Carthaginam pa-*

cem antequam istu imperiale legibus inveniretur, veritatem
erat, manu scita valente transfracta: de domo sua capite illa a
dericis & Circumlocutionis vestris, luce palem in castellum pro-
ximum duxit, & multitudine spectante, nibilque resistere audiret,
ad sarcinum armatum fratribus eorum, in lacuna luctuosa volatu-
ta, amictu lanceo dehincflata. Postquam fatus excurvant oculi
in dolentium, rediens in meum satiavit, inde dulciter illi ad secum, quo
nemo nostrum audebat accedere: & duodecimo die vix dimisit illi,
hæc p[ro]p[ter]eum quod eodem Rebelli ut arque alii mentiri in epis-
tola ad Donatistas. Sed occisum postea Refutatum prebiterum
a Donatistis. & in occisione sedis eiusdem oculum effusum &
folliu & digitorum praescium foisse, littere eiusdem Augustini
h[ab]it[us] in diploma Marcellinum, cuiusmodi sceleris legum gla-
dio vindicare paratum, significavit.

Sed iam eismodi Augustini ad Victorianum das
hoc tempore litteras recedamus, in quibus tortis ferme Oc-
bis clades a barbaris illatas ita recenter: *Totus quippe mun-
dus tantum effigitur crudelis, ut pene pars nulla terrarum sit, vnde non
italia, quæ scriptis, committuntur atque planguntur. Nam an-
te parum tempus etiam in illis solitudinibus Ægypti, vbi monaste-
ria separata ab omni strepitu, quasi secta degenerat a barbaris in
terficiunt fratres. Iam vero quod modo in regionibus Italiae, quæ in
Gallia in saria perpetratæ sint, etiam vos lateri non arbitror: de His
ſtatim quoq; tota promiscua: quæ ab his ualibus ridabantur inta-
cepimus iam tam nuncari. subdit his de Donatistis qui di-
ximus. Sed & ad finem epistolæ, neque Mauritanum Siti-
ensem expertum fuisse barbarorum incircumfusum, exem-
pli rectecepit neptis Seueri Episcopi, demonstret: & cu[m] cel-
geſe perbreuem his ius verbis reddemus historiam, que-
tio le habet:*

*Siſtens ante partem annos Seueri Episcopi nepotis Santiſimam
a barbaris ducta est: & per misericordiam Dei misericordiam cum hono-
re magno sui parentis restituta est. Domus enim illa barbarorum
vbi capitana ingredi a illa, subiicit a copi dominiorum inimicorum ista
etiam ut omnes ipsi uictori, tunc, nisi fallor, vel amplius fit atque per-
culsum in infirmitate labore: quorum mater animaduerter
pellens Deo dedicata, & credidit, quod eam oratione suaq[ue] possit
ab omnino eam mortuam pericolo liberari. Petuit, ut arca pro ea
pollicetur, quod si salvo facta esset, eam ius parentum redirederet. Ie-
minuit illa, & oravit & excedens continuo illa, ad hoc enim hos fe-
lum est, quan[us] n[on] existit docet. Ita illi tam remportant Dei beneficium
salute percepta, mirantes eam & horantes, quoniam eam matrem
promovit, implorauit. h[ab]et S. Augustinus: quib[us] & alii plu-
ribus docet. Del seruos, vbi cinque fint, sub Dei manu exi-
ste, & cumque eius proximata recte disponi.*

*Aequod de S. Seueri Episcopo & Dei prouidentia men-
tio facta est: quid mirandum de iuvente, qui rapta stemmam
timore correpit ad eum duxerit, idem S. Augustinus ad
Dulcitium breuerit scribat, his iungamus: Dulcitum (inquit)
quod factum est in Mauritania Sitiſensi: nec enim Deus uelut
non ipse factum & nunc Deus. Videlicet in propoſito contentio
conflictum Celicibus quidam catechumenus inuenit rapit, ut
habeat uxorem. Antequam conuberi et prefac sonno & territus
sonno, Sitiſensi Episcopo eadem rebaptizatur: sicut requirentur in au-
to causa instanciam. Vnde subiicit, de quibus loquitur. Ille baptizatus, &
ipso in se facto miraculo conseruit ad Dominum, ad Episcopatum
impeditus probatus pertinet. Ille in sancta uirtute perficit, hæc
p[ro]p[ter]eum ad Dulcitium. Sed de eisdem circa super Episcopalem
Victorianum inchoatas semel prolequeant orationes: nam quæ ex ea de huius temporis rebus gemitus produntur, S.
Hieronymus quoque testificatione firmantur, nimurum de
his, quæ Ægypti monachii a barbaris passi sunt.*

*Quod enim S. Augustinus in ipso ad Victorianum da-
ta Epitola tradit, nuper accidit, ut barbari irruerint in
Ægypti monasteri: idem hoc tempore contingit, S. Hiero-
nymus in Epitola ad Marcellinum docet his uocibus: Hoc
autem anno, cum tres explicafem libras, Ezechielis videli-
cer, subiicit impetus barbarorum, de quibus tunc dicit Virgilium. La-
ter, vagantes Barath: & sonda Scriptura de Iohann. contra fa-
cum omnium fratrum suorum habita ab eis, Ægypti limitem, Pala-
stine, Phoenices, Syria percurrit, & in ista torrentium cum a seum
traversus, ut vix manus eorum mox erictha Chrysii poterimus uad-
ere. h[ab]et Hieronymus: qui cum tres le tunca in Ezechielis
libros absoluisti tradidit, plane hunc annum, vi sequentis
exordium*

LVI.

SANTI-
MONIA-
LIS CA-
PIA CVM
HONORE
RESTITVI
TVR.

LVII.

Lamb[us] ad
Dulci. auct.
quad.
MIRADE
IVVENE
RAPTORE

LVIII.

BARRARI

GRASSA-
TUS IN O-

RIENTE

in Hier. ap.
1. 2.

u. Gen. 13.

MARCEL-LINVS HI-EKRONYMUS ET ARGY-STINI PER-NECESSA-RIVS.

LIX.

Amoris.

DE MONA-CHIS OC-CIDI A-SARRA-HIL. STUDIVM DEPS.E. OCCUPAN-DISSAN-COTORVM RELI-QVIA.

LX.

RYPPIVS IN SICILIA.

b Hier. ep. 59.

exordium signat: nam (vt nuper vidimus) dum prae manus illos habet, de capite vrbe a Gotis certior factus fuit, ut in corundem librorum prefationibus ipsum testatum esse appareat. Quo item anno (vt profiteatur) eum constat ipse epistolam ad Marcellinum & Anaphichiam: quem quidem Marcellinum unum euodemque esse cum eo Marcellino, de quo dictum est, hoc anno ab Honorio Imperatore legatum fuisse in Africanam, ex eo deducimus coniecturam, quod hic ipse vir aperte difterit illis Episcopis eundem Hieronymum de statu animi pulauerit quodlibetibus, quibus & Augustinum interpellavit: & ex eo id certum affirmari posse videtur, dum ut certior de illis Augustini his verbis admonet: Certe habes ibi virum sanctum & eundam Augustinum Episcopum, qui vita (vt ait) voce docere te potest, & faciat, immo per se non explicare sententiam. hæc si pateret, lequenter potius anno, quam praetentiam, a S. Hieronymo esse epistolam, cum iam certior redditus esset, eundem Marcellinum in Africanam peruenisse, quo hanc anno ab Honorio missum fuisse vidimus.

At quod spectat ad barbarorum incursionem: non in Egyptum tantum (quod deplorat Augustinus) sed & in Palestinem & alias vias prouincias gressatus esse, atque occidios esse: quamplures sanctos Monachos, cum (vt ipse testatur) vix S. Hieronymus eus sit, Callianus narrat his verbis: In Palestina parvulus, iusta Thebae vicum, qui ait: Prophetarum meritis prostratus, solitudo vestigiosa est, usque Arabinam & Mare mortuum (qua ingressa defensione fluenta Jordanis, & ceteris Sodomorum) amplissima extensione porrebat. In hac summa viae a solitudo monachii diuissime commorantes, repente sunt a discordibus Saracenos latrunculus intercepiti. Quorum corpora licet sciremus tam a Pontificibus regione illius, quam adhuc plebe Araborum tanta reverentia percipitur, & reliquias martyrum condita, ut innumeris populi e duabus apudius concurrentibus graffisimis suis certamen indeceretur, & vt quod ad gladiorum conflitum pro sancta rapina sit eorum progressio contentio, dum prius inter se decutanea desertant, juani insitae eorum sepulchrae a reliquiis possiderent, alii scilicet de Vicina comitariis ipsorum, alii de origine propria quatae gloriantur nos tamen vel n. stra, vel quoniam non medoceriter ex hac parte scandali contra fratrum offenſione permoti, impudenterque curanti meritis & tantum virtutum virtute fuit a latrunculus interficti, ratiōne que Dominus passus fuerit erga suos famulos facilius perpetrari, ut viros caecula mirabiles in manus tradere impiorum, magis ad S. Theodorum singulariter in conuersatione actuali perreximus viuum, &c. hæc Callianus, qui integra collatione lecta in eo argumento velutatur, vt doceat, cur Deus sanctos viros ab impio necari permitat. Erat plane qualiter ita versata ore omnium his temporibus ob ingruentibique mala & barbaros longe lateque graffantes. De eam non non Callianus tantum egit, sed eadem occasione etiam S. Augustinus in dicta Epistola ad Victorianum, quod ille inter alia interpellat: Quare & seru Dei barbarem ferre perempti sunt, & antea Dei captiuos dederunt: qui ictu plurius tractat ad Marcellinum in commentariis de Civitate Dei illa consulat, qui ea capit: nobis fatis historiam pertigile.

Hoc eodem anno, quo vidimus S. Hieronymum aggraffatum esse interpretationem Ezechielis Prophetæ, Rufinus Aquileiensis presbyter in Sicilia agens ex hac vita decisus: profugus extra patriam ob cladem Aquileiensibus illatam, profectus est in Siciliam, Melanias (vt opinor) navigationem confecutus. Peruenisse quidem ad Alaricis tempora Ruffinum, eius prefatio ad Chromatium Aquileiensis Episcopum, quam prefixit sua translationi historie Euzebij Cæstoriani, plane demonstrat: cum ille meceret ob eiusmodi in suis Gothorum per Alaricum graffationem conceperit, aliqui lectione leuata fluens, id ipsum exquisierat à Rufinno. Ag titula de ipius Rufini obitu S. Hieronymus in prefatione libri primi commentatorum in Ezechiele: sed quod in illa perfida & ob quam ab Anafazio Papa meruerat condemnari, ipse Rufinus ait: hæc pene seuerat, Scorpji nomine eum notat: eo quidem vocabulo fugillare S. Hieronymus Rufinum configuit, ut in Epistola ad Aulum & in fine: eo nomine etiam

ante vocarat ipsum in Epistola ad Principiū, vbi agit de Periarchon Origenis, manu (sic) Scorpj, nempe Rufini, mendato. De obitu vero eius ita S. Hieronymus in dicta prefatione hoc anno (vt vidimus) scripta dicit: Scorpis minor Enceladus & Porphyrium Triancium humo prematur: & hydra multorum capitum contra nos aliquando florare coessat: datunque tempus quo non hereticorum respondere infideli, sed Scripturarum expositioni incumbere delectamini. hæc si p. c. Ceterum de esisti Alcyon, feratis a bello hereticorum perpauci fuere: nam idem ipse in eiusdem commentarij libri 6. prefatione hac de ipius Rufinno in impetu successoribus: Putat (Inquit) e quod modo serpente confessio, non reuulsus hydra novella planaria, & multa fabulas portarn, Siylla mortua, nequamquam in me Syllas auerent canes, qua latrare non cessant. at quinam illi? dicimus.

Atque illud in primis significandum est, S. Hieronymum hinc confitit nominibus, Rufinno posteros nominare, quod idem foresecus prosterrentur le esse fidet Catholicis professores: quam obrem non nisi cum ad Ecclesiasticum iudicium ipsorum causa defata esset, de eis palam locutus est. Ipse autem S. Hieronymus, iam absolutis commentariis in Ezechielum, cum mox (vt ipse testatur) ad explicationem Prophetæ Hieremias se contulit, in eius primi libri prefatione eadem, quod supra veritas de iisdem innotatoribus hæc habet: Nuper innotescit calumnator erupit, quis commentarius mess in Epistola Pauli ad Ephesios reprehendens putat & ne existimes ipsum voluisse demonstrare Rufinum, de illo sub confutio Grunni nomine ista lobidit: Quod non videns præsumit eum Grunni olim r. i. s. e. carpere: cui dubio respondit: & paulo post de eodem novo censore hæc addit: Nec recordatur floridissimum Scotorum pulchrum prægurat, &c. quibus plane signi: videlicet descriptum esse Pelagium, natione Britannum, voluptuosum tunc monachum, ut ex Ilidoro Peñiscola superius demonstratum est; cuius plane præceptum est S. Hieronymus dicit fuisse Rufinum. Si ne hæc ab Podem S. Hieronymo descripsi Pelagium, accipit, que idem in eiusdem commentarij prosecutione sub dicto Hæc facit, alibi errant: mittit in uniuscum Orbem Epistolas biblionis, prisa ante as, nunc maledicas; & patet ut noster de Christi humiliatibz & ventementibz mala conscientie signum interpretatur, isque motu latrat per Alpinum canus, grandem & corpulentum, & qui calibus magis posset facere, quam dentibus. Habet enim progeniem Scotum gentes de Britannorum vicinis: qui iuxta fabulas portant, inflat Cerberi spiritus perciendus est clausa, ut eterno cum suo maistro Platone silentio contingat. hæc si p. c. quibus singulat: is formulis delecti Pelagium atque Cælestium, que inferioris dicuntur, offendent.

Sed ante de Rufino agendum, quem hoc anno defunctum, subobficare S. Hieronymus iure præcursum Pelagi nominat. & ne quis existimet, ex nostra S. Hieronymi verborum interpretatione perpam facta, ipsum patet invenimus: accipe in primis, quae Pelagi collega Coletius publice, cum in Concilio Carthaginensi hæresis arguitur, libera voce his verbis profilius est: Sanctus presbyter Rufinus Roma, qui manifit cum S. Damacio, sed dicit: Ego enim audiu illum dicere, quod tradux peccatorum sit, hæc ipse de Rufino negante originale peccaram. Sed & de libero arbitrio male tensile, ex hocque à S. Hieronymo iure reprehēnit, Gelasius & Papa hand obice demonstrat. In his igitur cum Rufinus erraverit: an non iure ab eodem Hieronymo præcursor fuit Pelagi nominatus?

Idem S. Hieronymus scripturus aduersus Pelagium, in eius operis prefatione: vna cum aliis hæretum eadem auctoribus Rufinum ponit, vt qui ex Origenis concilio fonte in Ecclesiam eiusmodi de inuidant ictores: recententur ibi ab eodem auctore reliqui Pelagiani hæretes Patriarchæ, nempe ante Rufinum Euagrius Ponticus & Iouianus: quos omnes in commentario in Hieremiam edidit exornatissimo, sed posuit primo loco Rufinum sub confuto nomine Grunni, vbi ait: Commentarius in Hieremiam per interna dictabam, ut quod debeat orio, superset industricam salutis hec est Pythagoras & Zenonis aut Socrates & alii pugnantes, id est impaviditatu & impotentiæ, quia in Origene olim & dudum in discipulo eius Grunni, Euagrius Ponticus, &

c Hier. ep. 59.
c Hier. in
Ezech. ab. 2.
pref.

c Hier. in
Ezech. lib. 6.
pref.

LXI.

PELAGIVS

EXEMPLIO

RVFFINI

CARPIT

SCRIPTA

S.HIERO-

NYMI.

i Hieron. in
pref. L. vlt. in
Ezech. & in
pref. 1. in
Hieron.
c Hier. pref.
in lib. 1. in
Hieron.

LXII.

RVFFINI

PRAEVUR-

SOR PR-

AGIL.

i Apud Au-
gust. contra
Pelag. lib. 2.
cap. 2.

k Gel. Pop.
in det. lib. in
Cons. Rom.

LXIII.

l Hieron. in
tier. lib. 2.
pref.

Iouaniens ingulatus est, caput renuntiatur, & non solum in Occidente sed & Orientis partibus fibolare, & in quibusdam insulis, praecepsque Sicilia & Rhodius insularum pluresque, & crevices per dies singulis, dum secreto docent, & publice negant. Sed quoniam Ruffini contulit ad roboram impietatem: Præter Origenem Periarchon ab ipso male translatum, & Eusebii Pontici libros virulentos Lutinorum donatos: illam adicere execrabilem imposturam, dum Xystus seu Sexti Pythagorici commentatoris à se translatus sub titulo Xysti martyris Ecclesiæ Romane Pontificis edidit, ut sub nomine martyris blasphemias Fideles potarent aureo calice Babylonis: hinc enim ipsa omnia in tum obiicit S. Hieronymus ad Cœfiphontem.

LXIV.

^{a Hier. com-}
^{ment. in}
^{Hier. lib. 4,}
^{cap. 24.}
^{* secund.}

Inuentum reliquie Ge'asii Papa suppositum librum ab hereticis nomine Xysti martyris, sed quod ab hereticis id p̄t̄ oīpt̄ dicat, & non à Gentili, id accidit ex eo, quod Ruffinus transfert, pluraque addens more suo ex diuinis Scripturis, videlicet librum postum hominis Christiani, quam Ebnici. Sed de eodem rursus S. Hieronymus a Misericordia Iannini, qui ad calamitatem sanctos viros aperuit os suum, longamque suam docuit mendacium, Xysti Pythagorici bonum. Genuitissimum unum librum interpretatum est in Latinum, distinguens eum in sua volumina, & sub nomine sancti martyri Xysti versus Romanæ Episcopi auctu s̄t̄ edere. & post alia subdit: Lectorem obiecto, ut nefarium librum abiciat, legatque si voluerit, ut ceteros philosophorum libros, non vi volumen Ecclesiasticum, hancipie. Vix est namque ex libro Pelagius, ex quo preceptentes elicunt sententias; quibus, qualiter Romani Pontificis atque martyris silent, relucunt in eisdem ducetur. Edite ahdū habentur ex eodem libro excerptæ sententias sub nomine Xysti Papa & martyris, ex quibus aliqua citata a Pelagio. S. Augustinus & concionans Ruffini Propham, tū tū aut oratione perculsi, non audiens obniti tantè sed Antistitii, re cunctum sensu interpretando infilicere consuetus est. Sed rem demum edocet, monitus (puto) scriptoris S. Hieronymi; apertius imposturam, quo glorie dixerat, retractauit: et quācā quidem Augustini retractationem non legiſt certum est auctorem illam de Viris illustribus Isidorii nomine editum, dum sit, Xystus ilium fuisse Romanum Pontificem, euīdemque que martyrem; id auctioritate si bī vindicatis Augustini; quem tamē librum ab hereticis depravatum affirmat. Haec quidem de Xysto auctor in fieri pro codice Vaticanano, in impremissis autem desiderantur.

LXV.

^{b Augst. de-}
^{natur. &}
^{grat. c. 64.}
^{c. AVG. V.}

TINVS

XISTI PY-

THAGO-

RICILI-

BRVM CO-

GNOVIT.

Augst. re-

tail lib. 2.

440.

Quod vero dimerit Pelagius heresim condemnari, atque eam ob rem clanculo cuius suis ageret; idcirco haec ubi supra Hieronymus dicit: Cui respondere dñe faciens, & doloroso lenio deuans, crebra fratribus expostulatione compulsa sum: nec tamen quoniam proripi, ut auctorum nominis ponere, malens eos corrigit, quam insinuat: non enim humana, sed erroris nata, ut jun & paulo post: Quod loquar compendio. Aut bona sunt, quae doceant, aut mala. Si bona, defendebilibere. Si mala, quod occulte miseras ingulati errore, reclamque ad decipiendo similesque quoque in dñi expositionem? quae si vera est, caribundam? si falsa, caribundam? &c. & alibi: Sola haec heres est, qua publice erit scit loqui, quod sacro dñe non potest. Ita cōspicere.

Talis hoc tempore status erat heresim Pelagianam, ut cum propalaverint errores, auctores tamē latere ceperint, haecque de canis insulis ad docendum elegerint, dualiter simul perfidient cathedras exercerint, alteram (vhba idem S. Hieronymus) in Sicilia ad decipiendo Occidentales in Rhodo insula alteram, ad corruptionem Orientalium populorum. De Sicilia cathedralia, præter recitatas superius S. Hieronymi obtulerit nomina, ut illis innotescat, ea, quæ habet Hilare Epistola his temporibus scripta ad S. Augustinum, quæ cum de omnibus reddidit certiori, ratiocinari tamē auctorum nominibus, quod adhuc res eo modo clam tractaretur. In Sicilia enim docuile Cœfistum, quæ scripsit S. Augustinus ad Eutropium & Paulum Episcopos Galiarum, satis apte demonstrant. Sed quid anno sequenti cum S. Hieronymus, tam Augustinus requiri exaltique fecerint, ut ad euras vagantes errores fererent, nos uero loci de his agemus infelius: hæc autem

modo occasione Ruffini obitus dñe die voluimus, sepiusque cum eis, quos sibi ut uersus compofuit, titulis se polichiribus. Porro haec omnia de Ruffini obitu, & ortu heresis Pelagianæ, emergentibusque hæreticis, ex Origenistarum progenie manantibus, hinc eidem anno, quo Ruffi capta est, congrue; que in Epistola ad S. Augustinum habet S. Hieronymus, fatis perspicue declarans his ipsis verbis: Multivirone claudicant pede, & ne fradu quidem ceruibus inclinant, habentes affectum erroris pristini; compræscendo eam, non habentes libertatem, nam paulo post de Ruffi capta haec habidit: Capti Hierusalem tenetur in Nabu's badonfor, &c. At de his latet.

Quod autem res Orientales pertinet: hoc anno Theodosius Imperator, duobus datis b ad Anthemium Praefatum Prætorio re scriptis, hæreticos Montanistas, Præfiliastas, aquærum aquærum Montanistis, & Euomianos diversis penitentiis exigit. Quam vero Macedonianos vexari fuerint hoc tempore, Socrates ita describit: Theodosius quidam synodus vrbis Phrygiae Patriae Epis. opere hereticis in eamque vrbis complures erant ex se dñi Macedonianorum grauiter persecutus est: quod non modo ex iniestate, sed etiam ex agru religiosis, atque post agressus est in non de more Orthodoxa Ecclesia, quæ homines persequi non solet. Orthodoxos hic auctor nominat suos Novatianos, sed subdit: Ne quod si in eis finitima fidei incitatus, fed pars quelli copiati in fieri, ut ex hereticis pecuniam cogere. Ita quæ nihil relata quam fecit, quod ad Macedonianos vexandas pertinet: manuque clericorum, qui de eis erant Ecclesia, contra eos armare, ai infinito fecerunt, quibus illos conturbaret, ut capitulatio vinclis fuisse non defit, maxime omnium Agapetum illorum Episcoporum variis in modis & molestias affect. Ac cum primaria provincia non satis habens virum & autoritatis ei reverenter ad supplicium Macedonianum sumerentur; Conflans ostipulat celeriter contendit, mandatque Prefectus provincie.

Dum Theodosius Episcopum b̄is de rebus Conf. acimpoli moratur, Agapetus, quem sedile Macedonianæ presidit, ad redam facit, namque de se opinionem reddit. Nam in omnibus vniuersis clero inito & populo Ecclesia sua conuicio: atque per suum Conflansianum accipit. Quo sado, cum ingenio multitudine, immo vero cum populo vniuerso ad Ecclesiæ ire matutat: si precibus peractu, sedem, in qua Theodosius confidere confuerat, capiatur. Similique populus concordia vinculis in unum colligatur, & reliquo si de Confabstantialis docuit: unde Ecclesiæ administratione ad urbem Synada spectant, non potius est. Hæc rebus ita constituta, paulo post Theodosius Synadæ reuertitur, Prefectus mandato fratum, quod secundum attulit, ut quæ ignorari venio, quæ ipso absente audeant, exempli ad Ecclesiæ pergit. inde ab omnibus, qui ibi audeant, exponit, Conflansianum deno proficit, qui simulataque ea aduentabat, grauiter fuisse fratrum coram artis Episcopato deplora, se inique Episcopatu eiciliatum decrececepit. Atius autem, ut inter lexas res sollicitas ad Ecclesiæ commodum cedat, ut in Theodosius lente, suadere, ut genere vita quietum & vacuum a mole stria, confortaret, communemque omnium visitatam juxta priuatum commodi anteferret, scribit præterea Agapeto, ut Episcopatus teneat, nihilque molestia sibi ex offensio Theodosio animo sufficiat enturcum, haec enim Socrates led illud parum confutat (vt dicunt enim), non de more Catholicæ Ecclesiæ illum in lectorum personas hereticorum, cum à temporibus Christiani Imperatoris Constantini lexentia ferme edicta ad eis usus personas hereticorum promulgata legantur, idque innumeris exemplis superioris relata declarant.

Quid vero lori de cetero, non animarum luci crux, sed cupido recipi regum temporalium, Episcopos exigitat illos, qui extra Ecclesiæ praus docerent (vt exemplo Theodosii Episcopos declarat) hoc prudenter quidem factus est Synodus, qui sic nos in hoc tempore magno animo relo eodem Euomianos infectari, ut tamen à rapina ipsorum bonorum ablineant. Quæ igitur aduersus eodem Euomianos in Egypto agentes Synodus ex philo sopho Episcopos Ptolemaei scripterit, temporib. quidem & argumento, de quo agitur, cognita hic reddamus. Qui enim (ve ostendimus) ac sedem illam administrandam initios nolensque afflompson est: ea potius (ut decuit) famulo studio ac vigilancia administravit, ut eius litteræ in Episcopatu conscripta docent, inter quas haec sunt aduersus Eu-

nomi-

LXIX.
SYNESIVS
INSEQVI-
TUR AV-
NOMIA-
NO.

LXVII.
b 148. 49.
c 50. 66.
d 67. 68.
e Thod.
THEODO-
SIUS EPI-
SCOPOS
QUID IN
MACEDO-
NIANIS.
f Socrate, lib.
7. 1.

LXXIII.

AGAP-
TUS MA-
CEDONI-
ANVS CUN-
AVIS RE-
DIT ADEL-
CLEIAM.

LXX. nomianos distendit suos presbyteros, his cibicet verbis:

Ex impius Eunomio scita audio. Quantumcum per eos qui caluburim et ipsius potestatu in exercitu presbiteri sunt, adutessare resumus Ecclesiastici, & felios quodam am doctores iustificares, laqueum animi complicitum persepsit, qui noper à Quantiniano misit sunt ab hac infamia, inter. Huiusmodi sunt prebisteri, & recenses aduersi, & apostoli diabolus & Quantiniani, ne latenter vos quodam infamia in egregem, quem us paucis fecerunt; nos lateante vos, quod zingit in me tristum confirmantur. Non sunt omnino horum refugiasati, qui agresu suis ipsorum: sicut que domus prestatiorum aperta sunt, inuidas fore, narraribus investigantes: sicut emulatores benedictionum Mosei, qui benedixit viro, qui contra impios in capite & membra & manus minuerunt. Illud autem ad vos fratres, dicit dominus eis: bona bona sunt: tu pro te loco tollatur; omnia proper Deum tradidit. Non eundem sparet esse virtutem & improbitatem causam, ut oportet ut sit el pro animalibus desertandam illi, ne aliquis ab Ecclesiastici deprendatur, quod iam confusus more faciat.

Qui vero Ecclesiastici prefectus auctor crumenam, & per hoc, quod utriusque videatur, id temporibus exigentibus, affortitatem & portum suum conficit: hic est quae nox ex conuentu Christianorum rottum. Non fecit Deus virtutem impudicitiam: non operabatur auxiliaria improbitate nec deficiens milites Deorum, decentes Ecclesiastici, reperire auxiliarios hic quidem sine maledice, in celo vero perfectam mercenari habuit. Huiusmodi sunt: Bonum est enim etiam regula faciemus compescere: bonus etiam transgredientes excusat. Quod si quoniam pugnet & desistitur: & quisquam aggreditur qui dim, verum rapacis quid a deo, non infans fuerit apud Deum. Vnum huius felicium in medium relabitur, & monasterios ipsos praeceps, quod unum doctrinam velut manu sua adulterant: circumferte, qui sint, annulos manufactum facit: deinde hoc modo cum cognoscitur, pugnatio finibus expellantur; quicquid cum ipsi sentit & omnem rem ad sarcinam inutiliter inferentes. Qui vero preter hac facit, maledictus Deo. Qui quis impunitum consentientem consipicere, negligit, aut ubi audiatur, contemptus: aut luto ab eis iniquitatus efficitur, non Auctentur asse statim, quoniam ipsorum auctor non fecit. Deo vero qui accepit, dicit Deus: Paniter b me, quod Saulus Regem fecit. Aspergimur in obrem ipsam panitentie. Sed vestis qui dividit a se Deo: Deo vero cura sit vestis, haec tenet a Iudeo Synesius. Qui quidem his & aliis recte falcis luci sedis Episcopatus primordia consecravit, hoc enim anno ipsius creatum est Episcopatum Ptolemaidum, nempe anno tertio ad teuocatis exulibus Episcopis Iouaniis factotibus, superius dictum est hoc namque anno Epistolam de iste duximus ad Theophilum Alexandrum Episcopum pro Alexander Episcopo Basianopolis in Bithynia, quam alia occasione futurum recessum.

At dignum quidem putamus, orationum celeberrimi huius temporis philosophi Synesii, hancanno Ecclesiastici initiantur, primordia hic reperire. Fuit ille parva Cyrenensis, Alexander, qui veritas, vbi uxorem duxit & filios genuit: ex quo autem genere ortus sit, & institutum vice eius probat compotum, ipse & hac omni pluribus: haud enim in his licet alio properantem non esse. Reddamus hic modo, que de eo Eugenius a litteris commendauit: etenim iste Synesius fuit cum in aliis rebus discretus, ut in Philosophia ergo excolenda adeo propter etenim etiam a Christianis, qui neque amore, neque odio adducti, de eo iudicis fecerunt, in magna habeuerunt admiratione. Itaque illi persuadent, ut licet nondum de divinitate resurrectione carnis admisissent, ne quicquid censere vellet, salutari regenerationi lausaco ringenter, & ingenui suscipere saeculorum: recte admodum de eo arguantur, quod etiam aliae eius virtutes sequentur, diuinaque & atque nobis patet in eo desiderari. Que possit minime frustrata est. Nam quidam & quam exanimis viri enierunt, argumento autem tum Epistolab ab eo post sacerdotis inscriptionem etegantur & ornatae composta, sum liber illi, quem de causa Theodoro, tum alia praelata illius, quae extant, iuricationes, huc Eugenius. Habet in exulta Episcopus Synesius Epistola, unde ipse Eugenius es omnia huius videtur de concepione potibus ab eo factis, antequam fieret Christianus, atque ordinatus Episcopus: cum a clero electus, & populo possumus Episcopo: usque illi publica coniectatione innotescendum curat, quoniam cum le had celsibat, ut alii sacerdotes, et naturum; sed cum coniungit percurvantur, su e percuramque ex liberos, nec calidus posse, ut contra philosophie pra-

scriptum, ex fid. Christi analipsi ex diutius sibi fore ait: quando mundi occatum corporumque: sicut & bone, vel ante corpora forsan, quam animas. hec quidem ab ipso istata, certum est.

Sed errore maxime labuntur, qui putant hanc ferio suffici a Synesio incleara. Et enim quodammodo Thophilus ad duiculam quando valuisse, ut ete obtinata contradictione nolentem, atque adeo refragantem baptizandum fore conferserit, nedum summo sacerdotio imbuendum, contra Evangelium ac Apolloniam que doctrinam, ipsi Ecclesiastici legibus reclamantibus, quaum Theophilus minime ignorans, sed confutissimum erat? At quomodo hanc gesta hinc, paulo post dictum sumus, modo autem ipsius Synesii de his datam ad Euopium fratrem Epistolam hic recitemus, quam exscriptis Nicophorus d, ex quo eam hic nos reddimus, sic enim habebit:

In consideratu fate ostem, nisi multam habebit Ptolemaidum ciabibus gratiam, qui me honorabo, quo me ipsum indignum pato, ho- nemus esse volunt. Verum non an illi magna tribunt, sed patimur ea a me recipienda sunt, deliberare conuenit. Quod si enim homo duci non pro fructu honore, sicutdem iustus fit, dulcissimum percipiat fructum: si dignitate etiam si indulget, acerbata futura & pena sufficiat expectationem. Porro non nouum hic, sed veteris admo- gium est meus, ne quid in Deum committam, honorum ab homini- loferem: Ego falso qui me ipsum novi, impetrare omnino compre- mio: quoniam ut sacerdotalis dignitatis gerenda idoneus sum. Proinde apud te de animi mei motibus & cogitationibus agam: non enim alium habeo, apud quem id rectius faciam, quam te percam mihi, me- cumque educatum caput. Te namque equum ei participem esse cu- raram mecum, ac nocturnum dantem deliberare, & interdui cogita- tio[n]e confidere, ut & boni mihi aliquid conveget, & malum que- quamque es fugiam. Accipe ergo quo loco rei mea sint, quatuorque partes oportet aperi.

Esaie ex quo subdit, publ. brevi mihi video hacque philosophus an ipsam portuisse: quam vero ab hominibus non pro prijs per am in ex parte esse censet, tandem autem quibusdam, amplius non habent me ornatum esse volunt, qui de idoneis animi mei virtutibus indi- care non possunt. Vero autem, ne si per inopiam ambitione dignitatem oblatam recipiam, neutru[m] conquerar, sedelice neque tandem ex honore contemptu, neque gloriari ex dignitate minus recte gefa- rem ipsam sic mecum confidat: Rebus diei sive semper tempore omne tribus, studiis, & iudicis tuis vacans. & praeceps domini, solum sum: ludo operam dam, quoniam plorans admitto. Nostri enim, cum a letis exurge, rotundum me in ludis effe, & amulcham amulchando: & a me a de- cimis definitio[n]e adhuc. Sacerdotem autem aportem esse virum duximus, & ad ludum omnem perinde atque Deum diffidem: ac duram, quia ut proprie[m] in statu[m]que suum renas, numeros plu- rimerum conuersos in se habet oculi. Ad quoniam nulla aut certe parua peruenit videntur, nisi aliquis probe instruatur & cordatus sit, & a suauitate animi omni alienus. Remundum faciens, non priuatum solum esse potest, sed in communem concordem inter plurimos verificatur, cum legi dolor sit, & nihil aliud, quoniam quod legitimum sit, honestum. Negotia cum gerere oportet, quia solum omnes tangunt. Quoniam enim communia omnia sunt, vnu ipsam curare opus est, n[on] si communia omnia, dico, sicut velit. Quoniam dico ipsi non maximus for- tis, quoniam animi sit, tam curarum in leme q[ui]a ferre, vi mens non obviatur. & extinxit in anima particula divina non negligunt, si quis toti studio & curia dilectione diligenter?

Neque ignorare esse quosdam qui hoc perfidere possint: & felicem eorum nativitatem atque beatam, ipsaque vere diuinis viros esse, qui cum in multis humani ressentient negotiis non tam diuinum numerum cur a excedant. Ego vero me ipsum, qui in tribem descendere, & per tribem deambulare solem, rebus incolendum, quia ad ter- renas curas trahunt, atque inquisitionibus repletum est, quoniam non facile quisquam magnitudinem dixerit, scio. Nam que in natu- ra & propria aliunde adveniente p[ro]cul, in accessu rationem conseruuntur. Corporis robustus nubibus est: interiora animi bona non recte se habent: ad externa etiam aliqui ex parte deficiunt: tum au- tomus conscientie macerem ferre nequo. & quotiescumque me qui- p[ro]munt, disertus verbo & animo dico sacerdotem in rebus omnibus maxime a propria debere esse alienum: quippe qui adorant quasque jordanis expletu.

Veronam enim vero illud queque h[ab]erit ad fratrem datum infor- matum: permuli enim h[ab]emus Epistolam legendam. & ea gratia illam

LXXVIII.

SYNECHI
SINCERI
TAS.

LXXIX.

QUOMODO
SACERDO
TIVMSV-
SCIPIEN-
DVM.SYNECHI
CONTE-
STATIO

potissimum dicitur, ut cum res ipsa nota etiam uis sit, cum res ipsa quae procedat, & apud Deum & apud homines, ne minus apud ipsum patrem Theophilum culpa caret. Siquidem enim res mea in medium protulerim, & potestat eius, quicquid relata est mea flatuendi permisit, quomodo criminis alius obnoxius simus. Miser & Deus ipse & leges ipsa, facta Theophilus manus viceorem dedit. Quapropter omnibus predico, restatunque esse vobis, me illam propositam de eternum non esse, neque cum illa veluti maculum, clauderemus confactum habetur, alterum enim minus piatum, alterum minime legitimum est, quin potius & volo & opto, plura nubis & proba nostra floscio: nos prius electi audirem & principem ignorare non oportet. Sicut id amici nostri Paulus & Dionysius, quies legatos hanc ob causam ad populo lectoris esse auctos. Idem vero res Theophilus non significari sed in memoriam tantum reuocare opus est de ea autem pluribus dictis, cum qua quidem rna quisquam alia omnia collata parva esse inducit. Difficile est, atque adeo fieri non posse, ut anima dogmatum, que per eruditum & scientiam in certanis nefficiantur per suauitatem persuasione cuaserint fluctuare & in dubium vocari sint. Nofit porro Theophilus admodum diuagatis suis Cottianorum aduersari opinionibus. Itaque hunc vngniam adducere, ut posterius animi quam corporis dignificemus. Neque mundani opum & partes eius aliquid interitora efficiunt. Refractionem deprehendamus sacrum quiddam & munine vulgandum est dico. Neque conceptus vulgo opinioribus affectari possunt. Mens philosophia exulta veram perficit. Ea interdum necessitate adduta, mendacum permittit. Et habet rationem, seu proportionem suam inuenit, cum illa veluti maculum, ad mentem. Quatenus ergo oculis lumen copioseore de teatru aliatur, aut lipsa tenebre commodior est, balteus mendacum quoque populi vultu esse. & venturam noctium tu puto, qui aciem mentis in evanescere rerum claritudinem intendere nequeunt.

reputat, mendacum si uel functionem iustissimam suscipere decet. Facigitur, ut Scholasticis locis solantur, & ad illam referantur, hancen epistola Synesii ex Nicophoro accepta.

Porto si quis constellationes iravt se habent intelligere, prout a nonnullis intellectu osculantur, haber profecio, unde miretur, immo & indignetur, hominem tali profecione, talemque conditione praepontentem, sic esse ordinatum a Theophilu Episcopum Ptolemaidam, verum menem Synesii hoc minime alicutus est, palam faciemus. Vnde rogo, Synesii mente melius, quam ex his, quod postea idem ipse scripsit, quo sensu, quo animo ita factarit, postulamus intelligere. Similiter enim dicitur eluctans, creatus fuit Episcopus, scribens ad finem Ecclesiæ presbyterus, plane de se refutat, omnem ornatum, insipitur & omnem adhuc bustis armis ut Episcopatus omnis effugeret. Er quamatem, ut simulante agens, & illa incivicans adeo Christi nomine & disciplina aduersantur, reuiceretur omnino à manere Episcopatus. Et ut sentio, hand aliud praefit Synesius verbis, quam quod S. Ambrosius factis exhibuit, dum ne Episcopus ordinetur, se adulatorum & fanguinarium publica professione ab omnibus credi voluit. Sed audiamus eius breuem de his Epistola ad suis presbyteros scriptam:

Nequa ego prius robu superior eram, cum omnib[us] labore & arte factorum effugerim, neque nunc vos me superatis: sed dumnam profecior, & quod tunc nondum, & quod nunciam. Ego enim sapimus morte pro hac rem sacrae administratione malumsem, nam sicut fisioperem illam. Non enim mecum virum effuderem, cum sua regenerationem. Cum autem Deus induxit, non quod ego petebam, sed quod ipse volebat: precerum, qui vite largior est, ut etiam quam triuic, perfectior sit. Qui enim inuenientur in otio philosophia coniuncti & in speculatione a rerum actione aliena, & eam in curu versatu sum, quantum desiderio per alium reprehendunt, non poterit in hoc cum corpore vita, & in locis cuiuscumque fuerit: quoniam seductionem curi nullam habentibus intermissionem. Aut quoniam vobis me ipsum turbam negotiorum tradidero, adhuc ad mentis palib[us] tristitudines accedam, quibus solam beatitudinem frui potest? sine quo nabi & meū similibus omnis vita, nulla vita est. Ego quidem non noui: Deo vero (cuius) iuncta possibilis erat, etiam quod impossibile fuit. Et vos si ignorare pro me suplices mandat Deum elektare, & cum papilo in robe, cum hic qui in agro, aut villatico ecclesiis conuenerint, precere pro nobis & in communia & singularia omnibus committee. Si enim non destruxi a Dio redditus fuero: tunc cognoscam, sacerdotium non discessisse a Episcopatus, Synesius b.

Scribens postea contra Andronicum, quam expetierit mori mortis, quan Episcopus fuit, aperte testificatione declarat, ubi primum de tuo ante Episcopatum vita instituta ista præmitur: Vndebam cum bona sp[iritu] in mundo, relut in sacro se p[ro] animo liberum a solitudo, p[re]ce & libro & venatione vitam diuidens: vi enim sane sit anima & corpus, hoc quidem labor erat operari, illam autem regere Deum. Cum hinc modis facilitate traximus illos v[er]o quod ad electionem Episcopatus ad quem ego, si quicunque, timidi simus fuimus. Testor omnibus Deum, cuius per vos ego a causa mysteriorum gestarunt, aliisque humani circuitus ac studiis, ipsam Deum fuisse in multis temporibus & locis actus, & prouas & in genua inclinatus, supplex mortem pro Episcopatu eligens. h[oc] eccl[esi]a & alia reuocatione sua, ne fulsiperet Episcopatum Synesius, eni[us] quidem argumentum multa pratermissus brevitas caus[is]: cum ut fugeret, ex illo est ate, ut portentolis contestationibus illis, Theophilus posset eludere. At finaliter simulantem Vysenam prudens consilium Palamedis irrutum reddidit, & impietatem affectans Synesius Theophilum lateat non potuit.

Cum vero est quietis tranquillo porta in turbam vastumque peligros inuitus nolensque soluisset, multiplex mole negociorum oppressus iam cum vix septem menses Episcopatu perfundens esset, de abdicatione geste capiit, & feddus, & quidem, agit enim de his ipse in Epistola ad Olympium c. Delegabat illi Theophilus provinciam illius negotiorum & lites vertentes inter Episcopos, & causarum cognitiones: cui quidem cum patere, se necessitate astringi cognoscere, & reliquias penitus nefas, ad ipsum hoc primo anno fertur, bens,

LXXX.
SYNECHI
ARS IN PV-
GENDO
EPISCO-
PATVM.LXXXI.
SYNECHI
EPISTOLA
AD SVOLLXXXIII.
SYNECHI
EPISCO-
PVSCAV-
SAT IVDI-
CATMAN-
DATO
THEOPHI-
LI.
c. 59. ep. 56.

LXXXV
CAYSA
PAVLI
CVM III.
DISCORS.

bens, hęc est: Ego & vobis, & ne optaretis mihi diuina eft, vt legem patem, quicquid ibremus ille vaticinabitis. & infernos: Quidam flatteri, hoc multitudine infum fit, obedientia enim vita eft, & maius inobedientia. Tanti quidem scilicet annus est recentis Episcoporum, ut index fieret senorum Episcoporum.

Vetebar enim tunc inter vicinos Episcopos Paulum atque Dioctum: etiam modi controvērsia. Irruebatur barbaris in Cyrenam cum suis, Paulus collem occupat natura monum, illeque vbi ageret, domunculam habuit in Ecclesiā conseruat, infernos illuc altare, & in eo celebrans sacrificium: quod & locum illum sibi vendicare putauit, contradicente Diocto, sub cuius dicto locus politus erat. Sed Synodus in Paulum sententiam tulit, non existimans eam ob causam locum Deo esse dicatum, vt ad profanum vnam redire non posset. Nam hoc inquit locum non sanctificat: aliqui omnes montes & omnes vales Ecclesie effent, & nullus monumentum effugere, venio publicum effit, in quibus oculis, cum hostes praedantur, precies & mysteria sunt. Quis vero dominus per impia Asianorum tempora precies & mysteria suscepit, & nubilissimus sum pribatus. Hoc & alia plura Synodus Paulum pro Diocto.

In causa vero Lamponio, qui ob illatas in Iaponem iurias excommunicatos fuit: cum idem iudicat, illas infinitas Ecclesie antiqui mortis, quodam atrociter causis Episcopos minores non absolvit, sed referuntur illos praeterea. Antulit nam audi de ipso Lamponio: Quamquam inquit & lucrum experientia effundit, & populus superplex illum exasperat: et ego in his, quae visa efficiunt, perfervens, gloriosus vero potest, ad eam in his, quae visa efficiunt, perfervens, gloriosus vero potest, si appropinquare Lamponio debuit fatalis, spes recte exitu, in rure, donec dies constituta, aeternis videtur: omnibus permisit tam agnoscere presbyteris, ut cum ipso communionem participarent. Ne moenium ligatu mali morior. Verum sanitati reflectitus, rufus ob eum revixit, & anima in benigna amorem sua venie, affectum expedit, hac Synodus ad Theophilum Alexandrinum Episcopum, a nobis hic postea ad antiquos ritus in iudicis Ecclesiasticis referandos. Ipse vero Synodus de se ad ipsum Theophilum hanc in fine: Postremum ora pro me, et ab aliis enim pro te vero & omnibus deserto & egente eiusmodi cooperatione: ut a spie vero per me ipso legi ad Deum. Omnia enim mala in contrarium ceduo propter temerariam & parvile obicitur, feaudaciam, quod homo in peccatis, seorsum ab Ecclesia peregrinus eductus, aliena vita dudu in infusus alterius Dei contigit, hoc Synodus quibus vides, quanto animi demissione pollet.

Oibar autem ipse nautae Ecclesiastica negotia: in quibus cura feliciter libi actum exultabat, lin on & scilicet circulon negotiis obrutuerat. Hinc illa ureat ipsius in quæ relis lentez: Cuidem ut tunc cum sacerdotio contingere, et resurserat, quæ simul vixi non possum. Primum factum ruitus eorum sacerdotum & iudicis. Nam & Egypti & Heretorum genti multo tempore sacerdotes Reges habuerunt. Deinde (ut multi videant) cum diuinum opus humane more pergerent, famis Deus vita conditores, & alii sacerdos & alii duces effundit. Alios enim ad materialia derexit, alii sibi ipso collacuerunt. Ordinatum autem eis, ut illi quidem in rerum negotiis, nos autem preciosis perferemur. Quod vero bonum est, ab auctoribus exigit Deo. Quod igitur reduci? Quod jaceat a Deo, consummato canamus, quia neque ut gubernemus, sed ut falso gubernemus, expeti? Quare quid hereticorum postea Opus est ibi Prefecto? ita ad procuratorem legum Republica. Opus habeat aliquam in re Deo ita ad sacerdotem xviitatu & paulo post. Non condemnat ipso sacerdotem, qui in rerum negotiis est, ut sacerdotem & conserbatum purum maneat, & non conqueratur: ego vero si idem haec fecero, tantum & maris habeo. Hoc & alia plura ad sui excusationem in Synodo Synodus, cum ab Episcopatu millionem petret, quam in annum sequentem felicissima, huc vero sati hie de Synodis ordinatione & administratōne p̄x-guitalle.

I E S V C H R I S T I

Annus 411.

INNOCENTII PAP. HONOR. 17. IMP. 411.

Annus 10. THEOD. 4. IMP. 411.

S E Q U I T U R ordine temporis annus Domini undevicesimus post quadragecentium, nullo Occidentali Imperij signatus. Consule, quod afflictus nouis effe Gothorum clades & aliorum in diversas provincias graffationibus barbarorum in Romanas Republicas: in Oriente vero, vbi tranquillior efficerum statutus, ipse Theodosius Imperator, quartum adie Consulatum: Quo Alaricus Gotorum Rex tam trahit in Siciliam exercitum frumententis, repentinus mox occupatur apud Consentiam, de cuius obita & sepulture hęc apud Iohannem Diaconum, sub aliis non suo nomine Paulus nuncupatum a. Inter haec Alaricus dum delubrat, quid ageret, apud Consentiam, a Paulus Dia. b. 12. his. M. scell.

b S. Z. 1. 9. 12.

Sozomenus b a uem de Aetacio ait, eum ante obitum initium Honorio paci, ab eo declaratum fuisse torius dum exercitus: subd. tunc: Cum pro confusione principum ex proelio quoque iam reveretur Imperator, audita morte Alarici, statimque descendens, publice gratias Deo nuncupatis precibus egit, quod effet in fiducia manifesto liberatus. Addit hęc his idem auctor M. scell. et.

c Paulus Dia. I. 13. II.

ATHAVL- PHVS REX GOTHO- RVM.

d Orof. lib. 7. 4. 40.

e Orof. lib. 7. 4. 42.

f Orof. lib. 7. 4. 43.

ATHAVL- PHIREGVS CONSI- LIVM.

Atterat deinceps Athaulphum Alaric affinem Goti constitutus, Romanos redactus: si quid residuum fuit, more locis armaverat, afferentes exinde Gellam Placidiam Theodosii Primam filiam, sororem Ithorij, quam sibi Athaulphus apud Forum Corbeli coniugio sociavit: que multa post Republica commoda facta nam ab hoc mari animam alterius ingenio, fabulosus blandimentis inflexus, ut virtute Romani pacem extenderet. Hęc p̄le. at de posteriori hac Vrbis invasione apud nullum alium milie legisse memini. Orosius autem tractat in ipsa Vrbis invasione sub Alarico Gallam Placidam ab Athaulpho captam; Zlitas & alii ipsam ante sub Alarico custoditam ferunt. Ceterum diuinis factum dispensatione, quo extremitatem Imperij cladem auerteret, idem auctor affirmat. Nulla igitur defunctus Alarico clades ab Athaulpho Alarico facie flore Vrbis illata penitus reperitur: immo ei in operis fuisse, Gothorum exercitu Romanum Imperium in pleniorē primitum restitueret. Idem Orosius tellatur his verbis: Is (ut sepe auditum, arque ultro exitu eius probatum est) satis studijs fedat oratio, & narrare fideliter Honorio Imperator, ac pro defendenda Romana Republica impendere viri Gotorum praepotens. Nam ego quoque ipse virum quemdam Nabonensem, illustrem sub Theodoro militem, etiam religiosis prudentem & gravem apud Bethlehem apud Iudeam, beatissimo Heronymo presbytero referens, audiui, se familiarissimum Athaulphum apud Narbonam fuisse; ac de eo sepe sub refutatione discipit, quod illi cum effet animo, virilio, ingenioque nimis, referre solitus esset, se insipimus ardentes iacobis, ut obliterato Romano nomine, Romani omne solum, Gotorum Imperium & faciat & vocaret; effector (ut vulgariter loqueretur) Gotia, quod Romania sufficeret, ferre quecumque Athaulphus, quod quandam Cesar Augustus. At Vrbis multa experientia probauit, neque Gotos illo modo pare legibus posse propter effrenatam barbariem, neque Republica interdictos sportere, sine quibus Republica non est Republica: elegit se saltem, ut gloriam sui de restituendo in integrum, angustaque Romano nomine, Gotorum viribus quereret, habereturque apud posteris Romanae restitutionis auctor, postquam effe non poterat immitator. Ob hoc astutissime a bello, ob hoc inbire paci nictator, præcipue Placidam Vrbi sue summa sane ingentia accrima, religioni sat probare, ad omnia bonarum et dissertationum opera, per suaua & consilio temperata. Quoniamodo autem dolo suorum, idem Athaulphus hęc meditatus, interfactus fuerit, suo loco dicemus.